

Opinnäytetyö (AMK)

Tradenomi, finanssipalvelut

Opinnäytetyön valmistumisvuosi 2024

Emmi Määttänen

ESG:n vaikutukset suomalaisiin yhtiöihin

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Tradenomi, finanssipalvelut

Opinnäytetyön valmistumisajankohta 2024 | 87 sivua

Emmi Määttänen

ESG:n vaikutukset suomalaisiin yhtiöihin

Tutkimuksen taustalla on vastuullisuuden painoarvon nouseminen yritysten jokapäiväisessä toiminnassa. Nykypäivänä yrityksiltä vaaditaan vastuullisuuden huomioimista kaikessa toiminnassaan, aina tuotteen valmistuksesta loppukäyttöön asti. Vastuullisuudesta onkin noussut yksi tämän hetken globaaleista megatrendeistä. Ilmiön myötä, myös viherpesu aiheen parissa on yleistynyt. Yritykset viestivät olevansa vastuullisia toimijoita, mutta käytännössä tämä ei kuitenkaan toteudu.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia vastuullisuuden muutosta suomalaisissa yhtiöissä ESG näkökulman kautta. Tutkimusmenetelmänä käytettiin laadullista tutkimusta ja analyysimenetelmänä sisällön analyysia. Käytetty aineisto koostui yhtiöiden vuosein 2015, 2019 ja 2023 vastuullisuus- sekä vuosiraporteista. Näitä lähteitä käyttäen, pyrittiin muodostamaan mahdollisimman kattava kuva yhtiöiden vastuullisuuden muutoksesta ESG tekijöiden kautta.

Tutkimuksen avulla pyrittiin saamaan vastaus tutkimuskysymykseen, miten valikoitujen yhtiöiden ESG -tekijät ovat muuttuneet ajan myötä, vai onko havaittu muutos ollut pelkästään näennäistä. Tutkimuksessa onnistuttiinkin saamaan vastaus tähän kysymykseen. Havaittavissa oli ESG tekijöiden muutos ajan myötä. Vastuullisuus ja ESG tekijät olivat huomioitu yhtiöiden strategioissa ja osa yhtiöistä toteuttaa niitä hyvin. Kuitenkin joissain tutkituissa yhtiöissä vastuullisuus on jäänyt suurilta osin vain puheen tasolle taikka toimet vastuullisuuden saavuttamiseksi ovat olleet kyseenalaisia.

Asiasanat:

ESG, Vastuullisuus, Raportointi, Mittaaminen

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Financial Services

Completion year of the thesis 2024 | Total number of pages 87

Emmi Määttänen

The effects of ESG on Finnish companies

The background of the study lies in the increasing importance of sustainability in the everyday operations of companies. Nowadays, companies are required to consider sustainability in all aspects of their operations, from product manufacturing to the end use. Sustainability has indeed emerged as one of the current megatrends. Along with this phenomenon, greenwashing has also become more common. Companies communicate that they are responsible actors, but in practice, this is often not the case.

The purpose of the thesis is to examine the change in sustainability within Finnish companies through the ESG perspective. Qualitative research methodology was used, with content analysis as the analytical method. The data consisted of companies' sustainability- and annual reports from the years of 2015, 2019 and 2023. Using these sources, the aim was to form the most comprehensive picture possible of the change in companies' sustainability through ESG factors.

The study aimed to answer the research question of how the ESG factors of selected companies have changed over time, or if the observed change has been merely superficial. The study succeeded in providing an answer to this question. Changes in ESG factors over time were observed. Sustainability and ESG factors were incorporated into the companies' strategies, and some companies implemented them well. However, some of the studied companies, sustainability has mostly remained only at the level of rhetoric, or the actions taken to achieve sustainability has been questionable.

Keywords:

ESG, Responsibility, Reporting, Measuring

Sisältö

1 Johdanto	6
1.1 Tutkimuksen rakenne ja tutkimusmenetelmä	6
2 Vastuullisuus	8
2.1 Yritysvastuu ja sen osa-alueet	9
2.1.1 Taloudellinen vastuu	11
2.1.2 Ympäristövastuu	11
2.1.3 Sosiaalinen vastuu	12
2.2 Yritysvastuuta ohjaavat normit	12
2.2.1 EU:n taksonomia	13
2.2.2 OECD:n toimintaohjeet	14
2.2.3 Kestävyyseräraportointidirektiivi	14
2.2.4 YK:n kestävä kehityksen tavoitteet	15
2.2.5 ISO-standardit	18
2.3 Vastuullisuusraportointi	18
2.3.1 Vastuullisuusraportointistandardit	19
3 ESG	21
3.1 Environmental	23
3.1.1 Ympäristövastuun osa-alueet	24
3.2 Social	26
3.2.1 Yhteiskuntavastuuseen vaikuttavat tekijät	27
3.3 Governance	29
3.3.1 Hyvän hallintotavan keskeiset tekijät	30
3.4 ESG raportointi ja mittaaminen	32
4 Tutkimuksen toteutus	37
4.1 Tutkimusmenetelmät ja aineisto	37
4.2 Valikoidut yritykset	38
4.2.1 Finnair	38
4.2.2 Neste Oyj	40

4.2.3 OP Ryhmä	41
5 Tutkimustulos	43
5.1 Ympäristövastuun näkökulmat	43
5.2 Sosiaaliset näkökulmat	54
5.3 Hyvän hallintotavan mukaiset periaatteet	58
6 Johtopäätökset	62
4.1 Vertailun tulokset ja johtopäätökset	62
4.2 Tutkimuksen luotettavuus	73
4.3 Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi	75
Lähteet	77

Liitteet

Liite 1. Tutkimusosion Excel taulukko kuvina

1 Johdanto

Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi ESG:n vaikutuksen suomalaisiin yhtiöihin, sillä tämä aihe on mielestäni ajankohtainen ja tärkeä. Vastuullisuus on ollut viimevuosina nouseva trendi, niin suomessa kuin globaalistikin. Tähän on muun muassa vaikuttanut puheet ilmastonmuutoksesta sekä kuluttajien nouseva kiinnostus vastuullisuutta kohtaan. Nykypäivänä yrityksiltä edellytetään vastuullisuuden huomioon ottamista kaikessa toiminnassaan sekä toiminnan vaikutuksissa.

Myöskin Euroopan Unioni on ottanut kantaa vastuullisuuteen asettamalla direktiivin vastuullisuusraportoinnista. Direktiivi astui voimaan 5.01.2023 ja se otetaan käyttöön vaiheittain. Corporate Sustainability Reporting Directive eli kestävyysraportointidirektiivi velvoittaa suuria ja listattuja yrityksiä raportoimaan tarkemmin tietojen julkaisemisesta, niiden sosiaalisista ja ympäristöön liittyvistä riskeistä sekä niiden vaikutuksesta ihmisiin ja ympäristöön. (Eur24) Direktiivi nostaa esille yritysten ESG tekijät ja niihin liittyvät kysymykset.

ESG:tä painotetaan paljon yritysten toiminnassa mutta onko se vain silmälumetta. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää eri aineistoja vertaillen, miten valikoitujen yritysten vastuullisuustoiminta on käytännössä muuttunut vuosien varrella, kun ESG tekijät ja vastuullisuus ovat nousseet globaaliksi megatrendiksi. Kysymys herää myös siitä, onko se muuttunut ollenkaan. Onko yrityksen vanhat toimintatavat vain liitetty ESG normeihin sopiviksi vai onko taustalla aito muutos kohti vastuullisempaa tulevaisuutta.

1.1 Tutkimuksen rakenne ja tutkimusmenetelmä

Tutkimus on toteutettu dokumenttianalyysin avulla, eli käyttäen jo olemassa olevaa materiaalia ja dataa. Aion siis tutkia ja analysoida valikoitujen yhtiöiden vuosikertomuksia sekä erilaisia artikkeleja aiheeseen liittyen. Näiden lähteiden avulla pyrin muodostamaan käsityksen siitä, onko yritysten vastuullisuudessa tapahtunut aitoa muutosta.

Opinnäytetyön ensimmäisessä teoriaosuudessa käsitellään laajasti vastuullisuutta. Aluksi käydään läpi vastuullisuutta, sen historiaa sekä merkitystä. Tämän jälkeen siirrytään yritys vastuun määrittämiseen ja sen eri osa-alueisiin. Ensimmäisessä teoriaosuudessa käydään myös läpi yritys vastuullisuutta määrittäviä tekijöitä. Vastuullisuudesta siirrytään toiseen teoriakappaleeseen, jossa syvennytään ESG-termin pariin. Käydään läpi mitä ESG tarkoittaa, miten se eroaa yritys vastuusta, avataan tarkemmin ESG-tekijöitä sekä ESG raportointia ja mittaamista.

Luvussa neljä käsitellään tutkimuksen toteutusta tutkimusmenetelmän ja aineiston osalta. Lisäksi esitellään valikoidut yritykset. Opinnäytetyön tutkimusosiossa puolestaan tutkitaan valikoitujen yritysten toimintaa analysoimalla jokaista ESG:n kirjainta erikseen. Tähän hyödynnän yritysten vuosien 2023, 2019 ja 2015 vuosi- sekä vastuullisuusraportteja vertailemalla niitä keskenään. Lopuksi pohdin vertailun tuloksia, tutkimuksen luotettavuutta sekä omaa opinnäytetyöprosessiani.

2 Vastuullisuus

Yrityksiä on ollut olemassa jo useiden vuosien ajan. Niiden koko ja määrä on kuitenkin kasvanut huomasti vasta viime vuosikymmenien ajan. Ennen teollista vallankumousta vastuullisuus ei ollut merkittävässä roolissa yritysten toiminnassa. 1970-luvulla maapallon väkiluku kolminkertaistui mistä seurasi luonnollisesti kulutuksen huima kasvu. Tämä loi huolen ympäristöstä ja maapallon kestävydestä. Tuolloin oli vielä kuitenkin vaikea arvioida pitkän aikavälin tuomia negatiivisia vaikutuksia ympäristöön. Yritysten sekä kulutuksen kasvu oli jo kuitenkin johtanut merkittäviin ympäristövahinkoihin, luoden uusia yhteiskunnallisia haasteita. Tässä yhteydessä kestävä kehityksen merkitys kasvoi huomattavasti. Ympäristöhaasteet eivät enää olleet vain paikallisia vaan niistä syntyi globaali-ilmiö, joka vaatii kansainvälistä lähestymistapaa. (Ditlev-Simonsen, 2022 ss. 11-13)

Nyky-yhteiskunnassa yrityksillä on merkittävä rooli niin taloudellisesti kuin sosiaalisestikin. Tämä tuo mukanaan suuren vastuun. Yritysten toiminnan tavoitteena on voiton maksimointi, kuitenkin niin, ettei siitä aiheudu huomattavia haittavaikutuksia yhteiskunnalle tai ympäristölle. Tämän toteutumista valvoo hallitus. Hallituksen tehtävä on säädellä yritysten toimintaa, jotta yritysten voiton maksimointi tapahtuu ilman kohtuuttoman vahingon luomista yhteiskunnalle sekä ympäristölle. Yritysten vastuulle jää näiden lakien ja määräysten noudattaminen ja adaptoiminen omaan liiketoimintaan. (Ditlev-Simonsen, 2022 ss. 9-10)

Lähtitulevaisuudessa yritysten vastuullisuusvaatimukset tulevat kasvamaan merkittävästi. Vastuullinen toiminta ei kuitenkaan pelkästään hyödytä maapalloa, vaan se luo monia hyötyjä myöskin yrityksille ja niiden toiminnalle. Kuluttajien näkökulmasta vastuullisesti toimiva yritys on houkutteleva työnantaja sekä vastuullisuus voi myös olla kulmakivi hankinta- ja kulutus päätösten tehostä. Moni kuluttaja vaatiikin yrityksiltä vastuullisuutta ja boikotoivat sellaisia yrityksiä, jotka eivät toimi vastuullisesti. Vastuullisella toiminnalla yritys voi myöskin luoda kustannussäästöjä. Esimerkiksi energiatehokkuuden

lisäämisellä. On myös esitetty, että tulevaisuudessa yritysten vastuullisuus tulee vaikuttamaan yritysrahoituksen saatavuuteen, hintaan sekä sen ehtoihin. Vastuullisesti toimiva yritys on siis kaikin puolin houkutteleva toimija, niin kuluttajien, sijoittajien kuin muidenkin yritysten näkökulmasta. Toimivalla vastuullisesti yritys voi saavuttaa huomattavan kilpailuedun ja mainehyödyn markkinoilla. (OP, n.d.)

Mitä vastuullisuus sitten oikein tarkoittaa? Vastuullisuus on periaate, joka liittyy niin yksilöiden kuin yritysten velvollisuuteen toimia eettisesti. Yrityksmaailmassa vastuullisuudella tarkoitetaan yritysten kykyä huomioida toimintansa vaikutukset yhteiskuntaan, sidosryhmiin sekä ympäristöön. Jotta tämä toteutuisi parhaalla mahdollisella tavalla vastuullisuuden tulisi olla osa yrityksen jatkuvaa toimintaa sekä vastuulliset toimintatavat tulisi huomioida niin pitkällä- kuin lyhyellä aikavälillä. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2017) Lyhkäisyydessään vastuullisuus on siis sitä, että yritys toimii kestäväällä tavalla, huomioiden toiminnassaan ilmaston, ympäristön, sosiaalisen vastuun sekä noudattaa hyvää hallintotapaa. (OP, n.d.)

2.1 Yritysvastuu ja sen osa-alueet

Yritysvastuu tarkoittaa yrityksen vapaaehtoista sitoutumista toimia eettisesti ja vastuullisesti sekä ottaa huomioon laajemmin yhteiskunnalliset ja ympäristölliset näkökohdat liiketoiminnassaan. Yritysvastuu liittyy yrityksen vaikutuksiin sidosryhmissä, ympäristössä sekä yhteiskunnassa. Yritysvastuun avulla yritykset pyrkivät tasapainottamaan taloudellisen menestyksen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden. Se on osa laajempaa kestävä kehityksen käsitettä. Yritykset käyttävät erilaisia käytäntöjä ja strategioita varmistamaan vastuullisen liiketoiminnan. (Vanhala;ym., 2022 ss. 22-24)

Suomessa yritys vastuun historia ulottuu vuosisatojen taakse, erityisesti korostaen 1800-luvun ja 1900-luvun alun patruuna-aikaa. Tuolloin tehtaiden perustaminen syrjäseudulle edellytti yrityksiä huolehtimaan työntekijöistä sekä heidän perheidensä hyvinvoinnista. Tässä motiivina oli työympäristön

turvaaminen ja riskien hallinta. Tämä johti paikallisyhteisön työhyvinvoinnin edistämiseen. Toisena yritys vastuun aaltona pidetään sitä, kun 1970-luvulla huomio kiinnittyi teollisuuden luomiin ympäristövaikutuksiin. Tämä johti yritys vastuun oikeudellistumiseen, kuten jätehuoltolain säätämiseen. Kolmas aalto puolestaan liittyi taloudellisen globalisaation nousuun vuosituhannen vaihteessa. Silloin painopiste oli tuotantomaiden ihmisoikeuksissa. Neljäs aalto liittyi ilmastokriisiin. Yrityksiltä odotetaan toimia merkittävien päästövähennysten sekä ympäristöystävällisten ratkaisujen edistämiseksi. Viimeisimpänä aaltona korostuvat yhdenvertainen kohtelu ja inklusio heijastaen #metoo- ja #blacklivesmatter-keskusteluja. Tämä näkyy yritysten toimissa esimerkiksi naisjohtajien määrän lisäämisessä ja anonyymin rekrytoinnin käyttöönotossa. (Vanhala;ym., 2022 ss. 26-27)

Kuten on jo todettu, yrityksen toiminnalla on monia vaikutuksia. Vastuullisessa yritystoiminnassa tulisi huomioida yrityksen toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia ympäristöön, ihmisiin ja yhteiskuntaan. Yritysten velvollisuus on siis noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä tunnistaa toiminnassaan ne tekijät, jotka vaikuttavat haitallisesti ympäristöön, ihmisiin ja yhteiskuntaan pyrkien ehkäisemään ja vähentämään niitä. Tämä ei nykypäivänä pelkästään kuitenkaan riitä, vaan nykyään yhä useammin yrityksiltä vaaditaan myös osallistumista suurten yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseen, kuten esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjuntaan. (Vanhala;ym., 2022 s. 24)

Yritysvastuu liitetään myös joihinkin muihin yhteiskunnallisiin ilmiöihin, kuten kestävyys, vaatimuksenmukaisuuteen ja eettisyyteen. Nämä aiheet liittyvät yritysvastuuseen mutta ovat kuitenkin teemana laajempia kuin yritysvastuu. Toisaalta yritysvastuu on yksittäisenä ilmiönä laajempi. Kestävyys, vaatimuksenmukaisuus ja eettisyys luovat pohjan yritysvastuutoimille. (Vanhala;ym., 2022 s. 29)

2.1.1 Taloudellinen vastuu

Yrityksen taloudellinen vastuu viittaa velvollisuuteen huolehtia ja kantaa vastuuta taloudellisista vaikutuksista ja toiminnasta. Sillä tarkoitetaan tapoja, joilla yritys luo taloudellista hyvinvointia yhteiskunnalle. Osa yrityksen taloudellista vastuuta on voiton tuottaminen omistajilleen sekä sijoittajilleen. Voiton tuottamisen tulisi tapahtua vastuullisuutta huomioiden. Taloudelliseen vastuuseen lukeutuu myös rahaliikenne yrityksen ja sidosryhmien välillä. Esimerkiksi palkkojen, verojen ja osinkojen maksaminen. Taloudellinen vastuu vaurastuttaa myös yhteiskuntaa työpaikkojen ja verorahojen kautta. Moni taloudellisen vastuun osa-alueista pohjautuu lainsäädäntöön ja sen noudattamiseen. (Harmaala;ym., 2012 ss. 18-19)

2.1.2 Ympäristövastuu

Yrityksen ympäristövastuu tarkoittaa yrityksen velvollisuutta huolehtia sen luomista ympäristövaikutuksista. Yrityksen tulisi toiminnallaan vähentää negatiivista jälkeään ympäristöön. Vastuullisen yrityksen tulee siis olla tietoinen toiminnastaan aiheutuvista ympäristövaikutuksista. Yritysten odotetaan harjoittavan liiketoimintaa sellaisilla menetelmillä, jotka minimoivat haitalliset vaikutukset ympäristölle. Tämä pitää sisällään muun muassa energiatehokkuuden parantamisen, jätteiden määrän vähentämisen sekä tehokkaan ja säästävän luonnonvarojen käytön. Ympäristövastuu edellyttää myös päästöjen vähentämistä ja kestäväää toimintaa. Yritysten tulisi huomioida toiminnastaan aiheutuneet kasvihuonepäästöt sekä veden ja ilman saastuttamisen pyrkien minimoimaan siitä syntyneet haitat ympäristölle. Yritysten tulisi myös raportoida ympäristötoimistaan ja niiden vaikutuksista. Tämä on osa yrityksen ympäristövastuuta. (Harmaala;ym., 2012 s. 22)

2.1.3 Sosiaalinen vastuu

Yrityksen sosiaalinen vastuu tarkoittaa yrityksen toiminnan vaikutuksia ensisijaisesti sen henkilöstöön. Länsimaissa yrityksen sosiaalinen vastuu kattaa henkilöstön hyvinvoinnin, työturvallisuuden- ja osaamisen kehittämisen, ylittäen lainsäädännölliset velvoitteet. Yrityksillä on myös yhteiskunnallinen vastuu edistää työllisyyttä sekä hallita työpaikkojen vähenemisen vaikutuksia. Yritysten toiminta heijastuu myös joltain osin epäsuorasti sen kumppaneihin, alihankkijoihin sekä raaka-aineiden tuottajiin. Yrityksien sosiaalinen vastuu pitää sisällään myös asiakkaiden turvallisuuden ja kuluttajansuojan kehittämisen. Avoin vuorovaikutus eri sidosryhmien kanssa sekä hyvien tapojen ja yhteistyön edistäminen ovat myös osa sosiaalista vastuuta. Käytännössä sosiaalinen vastuu ilmenee henkilöstö-, koulutus-, ja sopimuspolitiikassa, laadunvalvonnassa, viestinnässä sekä yrityksen johtamisessa. (Harmaala;ym., 2012 ss. 20-21)

2.2 Yritysvastuuta ohjaavat normit

Tässä alaluvussa käydään läpi keskeisiä yritysvastuuta ohjaavia normeja. Yritysvastuu perustuu normeihin, joiden kautta yrityksiltä odotetaan tietynlaista käyttäytymistä niiden toiminnan vaikutuksiin liittyen. Nämä normit syntyvät lainsäätämisen prosessin tuloksena sekä kuluttajien ja eri järjestöjen vaatimuksista. Suurin osa yrityksistä ohjaavista normeista ovat vain osittain tai ei ollenkaan oikeudellisia. Yhteinen tekijä näille yritysvastuun normeille on niiden voimakas vaikutus yritysten käyttäytymiseen. (Vanhala;ym., 2022 s. 40)

Noudattamalla oman toimintamaansa säädöksiä, EU maissa EU:n lainsäädäntöä sekä toimintaansa liittyvien maiden lainsäädäntöä yritys saa oikeuden toimia markkinoilla. Lakien noudattaminen ei kuitenkaan yksinään riitä tekemään yrityksestä vastuullista toimijaa. Jotta yritys olisi myös yhteiskunnallisesti hyväksytty, tulisi sen noudattaa yrityksille asetettuja ohjaavia normeja. (Harmaala;ym., 2012 ss. 72-73) Yritysvastuuta voidaankin siis pitää yhteiskunnallisena ilmiönä, joka omaa oikeudellisia piirteitä. Yrityksiltä on

odotettu vastuullisuutta niiden toiminnassa jo pitkään. Vastuullinen toiminta on perustunut pitkälti vapaaehtoisuuteen, nyt se on kuitenkin muuttumassa oikeudellisesti sitovaksi sääntelyksi. (Vanhala;ym., 2022 s. 38)

2.2.1 EU:n taksonomia

Euroopan vihreän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä on välttämätöntä suunnata investoinnit kestäviin projekteihin ja toimintoihin. Jotta tämä tavoite saavutetaan, tarvitaan yhteinen selkeä määritelmä sille, mikä on kestävä rahoitusta ja mikä ei. (European Commission, n.d.)

EU:n taksonomia on kestävä rahoituksen viitekehys, jossa korostuu yrityksen rahoitus yhdessä ilmasto- ja ympäristövelvoitteiden kanssa. Se on keskeinen osa EU:n kestävä rahoituksen siirtymää. Taksonomian avulla EU pyrkii luomaan yhteiset säännöt kestävä rahoituksen määrittelemiseksi. Käytännössä se on siis luokittelujärjestelmä, joka määrittelee ehdot taloudellisille toiminnoille. Näiden ehtojen on täytyttävä, jotta taloudellinen toiminta voidaan luokitella ympäristön kannalta kestäväksi. (European Commission, n.d.) Yritysten taloudellinen toiminta on taksonomian mukaista, kun se noudattaa OECD:n toimintaohjeita, YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevia ohjaavia periaatteita sekä keskeisiä ILO:n asiakirjoja. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 174)

Taksonomialuokittelun osa-alueita on kuusi kappaletta. Nämä osa-alueet ovat ilmastonmuutoksen torjunta, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, kestävä veden ja luonnonvarojen käyttö, siirtyminen kiertotalouteen, saastuttamisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Näiden lisäksi tulee myös huomioida ihmisoikeudet. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 174) Yritystoiminnan kannalta EU:n taksonomian päätavoite on parantaa yritystoiminnan ympäristövaikutusten avoimuutta, pienentää viherpesun riksejä sekä mahdollistaa rahoituksen suuntautumisen kohti vihreitä investointikohteita. (Eloranta, 2021)

Taksonomia-asetus tuli voimaan 12.7.2020 ja se koskee yli 500 hengen pörssiyrityksiä. Vuonna 2023 taksonomian piirissä olevat pörssiyritykset raportoivat ensimmäistä kertaa siitä, miten niiden toiminnot täyttävät ilmatonmuutosta koskevat taksonomiakriteerit. (Eloranta, 2021)

2.2.2 OECD:n toimintaohjeet

OECD eli taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö on vuodesta 1976 lähtien julkaissut toimintaohjeita monikansallisille yrityksille. Nämä ohjeet koostuvat vapaaehtoisuuteen perustuvista periaatteista ja normeista, jotka luovat lakien ja kansainvälisten standardien mukaisen pohjan vastuulliselle liiketoiminnalle. Toimintaohjeiden avulla pyritään varmistamaan, että yritysten toiminta on yhdenmukaista valtioiden harjoittaman politiikan kanssa, vahvistamaan yritysten ja yhteiskunnan välistä luottamusta, edistämään suotuisaa ilmapiiriä ulkomaisille sijoituksille sekä lisäämään monikansallisten yritysten osallistumista kestävä kehityksen edistämiseen. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 59)

Toimintaohjeiden tarkoitus on siis auttaa monikansallisia yrityksiä toimimaan vastuullisesti. OECD:n toimintaohjeissa käsitellään muun muassa tietojen ilmoittamista ja laatua, työelämän suhteita, ympäristönsuojelua, kuluttajansuojaa, lahjonnan torjuntaa kilpailuperiaatteita sekä verotusta. Ohjeita päivitettiin viimeksi vuonna 2011, jolloin sinne lisättiin ihmisoikeuksia, huolellisuusvelvoitteita sekä vastuullista toimitusketjua käsittelevät ohjeet. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 60)

2.2.3 Kestävyysraportointidirektiivi

Kestävyysraportointidirektiivi eli CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) on EU:n asettama direktiivi, jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa ja tarkentaa yritysten raportointivelvollisuutta. Direktiivi astui voimaan vuonna 2024 ja se otetaan käyttöön vaiheittain. (Komssi, 2023) Direktiivi määrää suuria

ja listattuja yrityksiä raportoimaan säännöllisesti kohtaamistaan sosiaalisista riskeistä ja ympäristöriskeistä sekä siitä, miten yrityksen toiminta vaikuttaa ihmisiin ja ympäristöön. Direktiivin piiriin kuuluvat yritykset raportoivat Euroopan kestävyysstandardeja (ESRS) noudattaen. (European Commission, n.d.)

Täysin uusia asia tämä ei ole, sillä jo 2016 voimaan tullut kirjanpitolainmuutos on velvoittanut suuria listayhtiöitä, luottolaitoksia ja vakuutusyhtiöitä raportoimaan yhteiskuntavastuustaan. (Työ- ja elinkeinoministeriö, n.d.) Kirjanpitolain mukaisessa raportoinnissa yrityksellä on velvollisuus esittää tiedot toimintalinjoistaan, jotka ovat sidoksissa ympäristöön, työntekijöihin, sosiaalisiin asioihin, ihmisoikeuksiin sekä korruption ja lahjonnan torjuntaan. Lisäksi yrityksen tulee tarjota lyhyt kuvaus liiketoimintamallistaan ja selvittää toimintalinjojihinsa liittyvät riskit sekä niiden hallinta. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 63)

Direktiivin tarkoituksena on varmistaa, että sijoittajat ja muut sidosryhmät saavat tarvittavat tiedot arvioidakseen yritysten vaikutuksia ihmisiin ja ympäristöön. Etenkin sijoittajille tämä on hyvä, sillä he pystyvät paremmin arvioimaan ilmastonmuutoksesta ja muista kestävyyskysymyksistä aiheutuvia taloudellisia riskejä ja mahdollisuuksia. Yhdenmukaistamalla tiedot yritysten raportointikustannusten uskotaan vähenevän pitkällä aikavälillä. (European Commission, n.d.)

2.2.4 YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

YK:n Global Compact on aloite, jonka tavoitteena on sitouttaa yritykset noudattamaan perusarvoja, jotka liittyvät ihmisoikeuksiin, työelämän periaatteisiin, ympäristövastuuseen ja korruption torjuntaan. Hanke sai alkunsa vuonna 1999 ja se on maailman laajin vapaaehtoinen yritysvastuuhanke. Global Compact aloite koostuu kymmenestä periaatteesta, jotka käsittelevät erinäisiä osa-alueita eettisestä liiketoiminnasta. Periaatteet perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin ja julistuksiin, kuten YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, YK:n korruption vastainen yleissopimus sekä Rion julistus ympäristöstä

ja kehityksestä. Näitä periaatteita soveltamalla ja noudattamalla yritykset voivat lisätä tavoitteellisuuttaan vastuullisuustyöhön. (Vanhala;ym., 2022 ss. 196-197)

Aloitteeseen sitoutuneet yritykset esittävät vuosittain raportin siitä, miten ne edistävät Global Compact-periaatteita. Tämän Communication on Progress (COP) -raportin avulla yritykset osoittavat konkreettisesti, miten ne toteuttavat aloitteen periaatteita käytännössä. Raportti pitää sisällään kolme osa-aluetta: Yrityksen korkeimman johdon ilmoitus sitoutumisesta periaatteiden noudattamiseen, kuvaus käytännötoimenpiteistä, joilla yritys aikoo edistää periaatetta sekä tuloksien mittaamisen. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 56)

Agenda 2030 on YK:n laatima globaali kestävän kehityksen toimintasuunnitelma, joka pyrkii edistämään maapallon ja ihmisten hyvinvointia kestävän kehityksen tavoitteiden kautta. Pääroolissa on maapallolla esiintyvän äärimmäisen köyhyyden poistaminen. YK:n jäsenmaat, Suomi mukaan lukien ovat sitoutuneet noudattamaan näitä YK:n laatimia tavoitteita.

Toimintasuunnitelmaan sisältyy 17 eri päätavoitetta sekä 169 alatavoitetta liittyen kestäväan kehitykseen. Nämä päätavoitteet on tarkoitus saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. (Ulkoministeriö, n.d.) Alla kuva 17 päätavoitteesta.

Kuva 1. SDG:n 17 päätavoitetta (United Nations, n.d.)

Yrityksillä on tärkeä rooli kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa, sillä ne pystyvät vaikuttamaan merkittäväällä tavalla varallisuuden jakautumiseen yhteiskunnassa sekä siihen, miten ihmisiä ja ympäristöä kohdellaan. YK-liiton sivuilta löytyvät SDG:n 17 päätavoitetta sekä näiden päätavoitteiden 169 alatavoitetta. Nämä alatavoitteet tarjoavat yrityksille laajemman näkökulman oman toimintansa arvioimiseen. Näiden tavoitteiden avulla yritykset voivat tarkemmin tunnistaa alueet, joilla ne voivat vaikuttaa, kehittää, tukea, sitoutua, varmistaa, parantaa tai laajentaa toimintaansa kestävän kehityksen suuntaan. (Mátray, n.d.)

Yritykset voivat tukea kestävän kehityksen tavoitteita (SDG Sustainable Development Goals) monin tavoin, kuten arvioimalla ja tiedostamalla omasta liiketoiminnastaan syntyviä vaikutuksia ympäristöön, ihmisiin ja yhteiskuntaan sekä asettamalla tavoitteita liiketoiminnan kehittämiseksi. Nämä kestävämmän liiketoiminnan tavoitteet voidaan integroida osaksi yrityksen strategiaa ja sitoutuminen niiden noudattamiseen sekä saavuttamiseen voi tuoda uusia mahdollisuuksia kasvuille sekä kehitykselle. (Mátray, n.d.)

2.2.5 ISO-standardit

ISO (International Organization for Standardization) on globaalisti toimiva standardointijärjestö. Järjestön luo kansainvälisiä standardeja tavaroiden ja palveluiden laadun sekä turvallisuuden parantamiseksi. Standardien tavoite on myös helpottaa palveluiden ja tuotteiden liikkuvuutta maiden ja yritysten välillä. (Herremans, 2020 s. 58)

ISO 14001 standardisarja on kehitetty ympäristöjärjestelmien hallintaan. Standardin tarkoitus on toimia kokonaisvaltaisena hallintajärjestelmänä auttaen yrityksiä hallitsemaan ympäristöriskejä, parantamaan ympäristönsuorituskykyä sekä vähentämään ympäristövaikutuksia. (Herremans, 2020 s. 59)

ISO 26000 on puolestaan kansainvälisen yhteiskuntavastuun standardi. Se kattaa yhteiskuntavastuuseen liittyvän terminologian ja periaatteet sekä yhteiskuntavastuun tunnistamisen, sidosryhmien osallistamisen ja standardin mukaiset ydinaiheet. Standardin mukaan yhteiskuntavastuu jakautuu seitsemään ydinaiheeseen: ihmisoikeudet, työelämän käytännöt, ympäristö, oikeudenmukaiset toimintatavat, kuluttaja-asiat, yhteisön toimintaan osallistuminen ja kehittäminen sekä organisaation hallintotapa. Standardin tavoitteena on auttaa yrityksiä tunnistamaan ja hallitsemaan vaikutuksiaan yhteiskunnassa sekä edistämään kestävästä kehitystä. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 89)

2.3 Vastuullisuusraportointi

Ensimmäisen teoriaosion viimeisessä alaluvussa käydään läpi vastuullisuusraportointia. Yritysten raportoinnin perustana on pitkään ollut tilinpäätöksen laatiminen ja julkaiseminen eli taloudellinen raportointi. Tilinpäätös laaditaan ja julkaistaan kansainvälisiä kirjanpito- ja tilinpäätös standardeja noudattaen ja sen tarkoituksena on selvittää yrityksen varallisuusasemaa ja jakokelpoisia varoja tilikauden päätyttyä. Viimeisten vuosikymmenten aikana kysymys yritysten yhteiskuntavastuusta on noussut

esille ja sen myötä yrityksiltä on vaadittu myös vastuullisuuden huomioimista raportoinnissaan. (Vanhala;ym., 2022 ss. 126, 129)

Vastuullisuusraportointi juontaa juurensa 1980-luvulle. Silloin yritysten sidosryhmät alkoivat vaatia tarkempaa selontekoa vastuullisuudesta, johtuen erilaisista ympäristö- ja sosiaaliseen vastuuseen liittyvistä skandaaleista. Vastuullisuusraportoinnin katsottiin lisäävän yritystoiminnan avoimuutta sekä läpinäkyvyyttä. Ensimmäiset yhteiskuntavastuun raportit julkaistiin 1900-luvulla ja niiden suosio on ollut siitä lähtien vahvassa globaalissa kasvussa. Näiden ensimmäisten raporttien sisältö painottuivat ympäristöraportointiin mutta ajan myötä raporttien sisältöön on otettu myös henkilöstöön ja muihin sidosryhmiin liittyviä asioita. Kansainvälisten ohjeiden myötä yritysvastuun raportointi on muuttunut rakenteeltaan yhtenäisemmäksi ja vertailukelpoiseksi. (Harmaala;ym., 2012 ss. 221-222)

Vastuullisuusraportointi on yrityksille tehokas väline laajan informaation tarjoamiseen päätöksenteon tueksi niin sisäisesti, että ulkoisesti. Raportoinnin avulla voidaan vähentää maineriskiä sekä tarjota yrityksen vastuullisuudesta avoimesti ja kiinnostavalla tavalla olennaista tietoa sidosryhmille. Vastuullisuudesta raportointi auttaa myös yrityksiä sisäisesti esimerkiksi organisoimaan vastuullisuus työtä sekä tukemalla johtamisjärjestelmää ja käytänteitä. Yritysvastuun raportointi muistuttaa pitkälti talousraportointia, se julkaistaan vuosittain ja siinä tuodaan esille tärkeimmät tavoitteet, saavutukset sekä vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön. (Harmaala;ym., 2012 s. 222) CSRD eli EU:n kestävyysraportointidirektiivi velvoittaa yrityksiä raportoimaan vastuullisuudestaan joko osana vuosikertomustaan tai erillisenä raporttina. (Vanhala;ym., 2022 s. 129)

2.3.1 Vastuullisuusraportointistandardit

Kansainväliset tahot ja järjestöt ovat kehittäneet vastuullisuusraportoinnin tueksi erilaisia ohjeistuksia. Näiden ohjeiden tarkoitus on luoda globaalisti yhtenäinen standardi vastuullisuusraportin laatimiselle. Tällä hetkellä käytetyin

vastuullisuusraportoinnin ohjeisto on Global Reporting Initiative (GRI). (Vanhala;ym., 2022 s. 138) GRI-ohjeisto auttaa yrityksiä määrittelemään olennaiset raportoitavat näkökohdat sekä antaa ohjeita siitä miten raportoitavat tiedot tulisi esittää. Ohjeiston tavoitteena on vastuullisuusraportoinnin kehittäminen samalle tasolle kansainvälisen tilinpäätösraportoinnin kanssa. Tavoitteena on myös saavuttaa yleinen hyväksyntä organisaatioiden taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun raportoinnin viitekehyksenä toimimiseen. Yritysvastuuraporttien vertailukelpoisuuden parantaminen on yksi GRI-ohjeiston tärkeimmistä tavoitteista. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 49)

Vaikka GRI-ohjeisto onkin johtava standardi, on sen lisäksi myös muita kilpailevia standardistoja. Muita yleisesti käytettyjä standardeja ovat esimerkiksi Sustainability Accounting Standards (SASB) ja ISO-standardit. Nämä standardistot kilpailevat keskenään siitä, mikä ohjeisto palvelee yritysjohdon tavoitteita parhaiten. (Vanhala;ym., 2022 s. 138)

3 ESG

ESG on yksi yritys vastuun käsitteistä. ESG muodostuu englannin kielen sanoista Environmental, Social ja Governance. Suomeksi se siis tarkoittaa ympäristöä, yhteiskuntavastuuta ja hyvää hallintotapaa. ESG:n avulla voidaan arvioida yrityksen toimintaa taloudellisen suorituskyvyn lisäksi. (Vanhala;ym., 2022 s. 25) ESG termi sekä siihen liittyvät tekijät nousivat esille vuonna 2006 YK:n julkaisemassa vastuullisen sijoittamisen periaate raportissa. Siinä ESG tekijöistä raportointi vaadittiin ensimmäistä kertaa osaksi yritysten taloudellista raportointia. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 172)

Vaikka yritys vastuu ja ESG pitävät sisällään samoja tekijöitä, on niissä kuitenkin paljon eroavaisuuksia. Yritys vastuu painottuu organisaation vaikutuksiin yhteisöihin ja ympäristöön sekä sosiaalisiin ja eettisiin velvoitteisiin. ESG puolestaan on tarkemmin rajattu sellaisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat yrityksen suorituskykyyn ja riskiprofiiliin. Näin ollen ESG on helpommin mitattavissa. Sille on myös asetettu yhtenäisempiä mittareita, joiden avulla voidaan arvioida yritysten suorituskykyä vertailukelpoisesti. ESG-tekijöissä korostuu yrityksen hallinta, yritysten kyky hallita toiminnastaan aiheutuvia riskejä, noudattaa ympäristöstandardeja ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistäminen.

ESG-kriteerit määrittävät standardeja yrityksen toiminnoille, perustuen niiden ympäristö- tai yhteiskuntavastuullisuuteen. Jokaisella ESG-tekijällä on oma tarkoituksensa yrityksen vastuullisuuden määrittelemisessä sekä mittaamisessa. Ympäristökriteerit mittaavat yritysten vastuullisuuden tasoa liittyen ympäristön huomioimiseen niiden toiminnassa. Sosiaaliset kriteerit puolestaan mittaavat yritysten yhteiskuntavastuuta eli toiminnan vaikutuksia ympäröivään yhteiskuntaan ja sidosryhmiin. Hallintokriteerit mittaavat yritysten hallintovastuuta eli vastuullisuuden tasoa johtamisessa, rahan käytössä, palkkauksessa, sisäisissä valvontatoimissa sekä osakkeenomistajien oikeuksissa. ESG-kriteerit siis kattavat kaikki ympäristöön, sosiaaliseen ja hallintoon liittyvät kysymykset, joilla on vaikutusta yritysten toimintaan. (Dolan;ym., 2021 ss. 31-32)

ESG termi liitetään yleensä vastuulliseen sijoittamiseen. Sijoittajat seuraavat yritysten ESG raportointia sekä mittaavat yritysten ESG suorituskykyä sijoituspäätöksiä tehdessään. Tämän myötä ESG kriteerit ovat nousseet avaintekijöiksi myös yritysten liiketoiminnan kannalta. Vahva ESG suorituskyky voi antaa merkittävää lisäarvoa yrityksen koko toiminnalle. Vaikka ESG-arvon luominen voikin olla haasteellista, tuottaa se kuitenkin pysyviä ja mitattavissa olevia etuja yrityksille. ESG:n suosion nousun myötä myös sitä koskevaan sääntelyyn on ollut syytä puuttua. Sääntely ja standardit luovat ESG raportoinnista globaalisti yhdenmukaisempaa, mikä puolestaan helpottaa ESG suorituskyvyn mittaamista. Nämä sijoittajien ja sääntelyn luomat paineet ovat saaneet yritykset muuttamaan toimintojaan. Yhä useammat yritykset ovat ottaneet ESG raportoinnin osaksi liiketoimintaansa. Näitä raportteja julkaistaan kaikkien nähtäväksi, joko yrityksen vuosikertomuksen yhteydessä tai erillisenä raporttina. Tämä lisää toiminnan läpinäkyvyyttä ja luo uskottavuutta. (Dolan;ym., 2021 ss. 59-61)

Olemassa olevan datan perusteella voidaan sanoa, että ESG-raportointi ja ESG-kriteerien noudattaminen lisää huomattavaa kilpailuetua yrityksille. Ne yritykset, jotka omaksuvat ESG-kriteerit osaksi toimintaansa suoriutuvat paremmin sekä ovat houkuttavia kaikille sidosryhmille esimerkiksi asiakkaille, sijoittajille, työntekijöille ja yhteisöille. Myös rahoituksen saamisessa kriteerit täyttävät yritykset ovat vahvoilla, sillä EU:n taksonomian myötä ESG kriteerit täyttävälle yrityksille myönnetään helpommin yritysrahoitusta. Tämä tuo yrityksille vahvaa suorituskykyä pitkällä aikavälillä. (Aktins, 2020) Yrityksen ei kuitenkaan kannata panostaa kaikkiin ESG-asioihin samalla painoarvolla, vaan valita ne osa-alueet, joilla on suurin merkitys omaan liiketoimintaan, yhteiskuntaan ja ympäristöön. (Bärlund;ym., 2023 s. 195)

3.1 Environmental

Environmental eli ympäristövastuu pitää sisällään nimensä mukaisesti yrityksen vastuun huomioida ympäristö toiminnassaan. Nämä ympäristöön liittyvät ESG-kriteerit toimivat ikään kuin työkaluina, kun arvioidaan yrityksen ympäristöriskejä. Tyypillisiä E kategoriaan liittyviä aiheita ovat energiankulutus, saastuminen, ilmastonmuutos, syntyvä jäte, veden niukkuus sekä luonnon monimuotoisuus. (Ditlev-Simonsen, 2022 s. 191) E kategoriaan liitetään myös kiertotalous sekä hiilijalanjälki. (Bärlund;ym., 2023 s. 49)

Yritykset ovat raportoineet ympäristöön liittyvistä tavoitteistaan sekä riskeistään jo pitkään. 2000-luvulle tultaessa ympäristöraportointiin otettiin mukaan myös sosiaalinen näkökulma. Tämä vaihtoi raportoinnin otsikointia ympäristöraportista vastuullisuusraportoinniksi. Ympäristökysymykset eivät kuitenkaan ole poistuneet mihinkään vaan ne ovat edelleen olennainen osa vastuullisuusraportointia. (Ditlev-Simonsen, 2022 ss. 32-33)

Ympäristöriskit liittyvät vahvasti talouteen, sillä ne muodostavat suuren uhan liiketoiminnalle. Nykypäivänä ympäristökysymyksien sekä maapallon kantokyvyn ja elinkelpoisuuden huomioon ottaminen eivät enää ole irrallisia talouden näkökulmasta. Ne vaikuttavat suoraan talouteen sekä ihmisten ja yhteiskunnan hyvinvointiin. Siksi ympäristökysymykset saavatkin usein eniten painoarvoa yrityksissä. (Kurittu;ym., 2023 s. 225)

Eri toimialoihin liittyy luonnollisesti myös eri ympäristöriskit. Jotta ympäristökysymyksiin voidaan vaikuttaa mahdollisimman tehokkaasti, tulee yrityksen tiedostaa omaan toimialaansa liittyvät ympäristöriskit.

Ympäristöriskeihin vaikuttaa esimerkiksi yrityksen toimiala, toiminnan laajuus sekä maantieteellinen sijainti. Tämän lisäksi ympäristövastuuta tulisi toteuttaa yrityksessä kokonaisvaltaisesti kaikessa toiminnassa, sillä ympäristöasioiden tarkastelu ulottuu palvelun tai tuotteen koko elinkaareen, aina tuotekehityksestä kierrätykseen. (Ratsula, 2016 s. Luku 3.11)

3.1.1 Ympäristövastuun osa-alueet

Vuosisatojen ajan energiantuotantoon on käytetty hiiltä, kaasuja ja öljyä. Saman aikaisesti on kaadettu metsiä ruoan ja hyödykkeiden tuottamiseksi. Tämä on johtanut ilmakehän hiilidioksidipitoisuuden nousuun ja sitä myötä myös ilmaston lämpenemiseen. Ilmastomuutos kiihtyy entisestään jatkuvan energiantarpeen ja hyödykkeiden hankinnan myötä. Samalla ilmakehään vapautuu valtavat määrät hiiltä. Vaikka maapallolla on omat keinonsa poistaa hiilidioksidia ilmakehästä, eivät ne kykene toimimaan, sillä nopeudella, joka olisi tarpeen ilmastomuutoksen pysäyttämiseksi. (Kurittu;ym., 2023 s. 226)

Yritysten tulee aktiivisesti pyrkiä vähentämään ilmastopäästöjään. Se edellyttää, että yritys tunnistaa toiminnastaan aiheutuvat suorat sekä epäsuorat ilmastopäästöt. Ilmastopäästöjen vähentämiseksi yritys voi lisätä energiatehokkuutta tai siirtyä kokonaan uusiutuvien energialähteiden käyttöön. Esimerkiksi vaikuttamalla hiilijalanjälkeensä suuntaamalla tuotekehityksen kohti vähähiilisiä tuotteita. Joillain toimialoilla myös yhteiskunnan päästöjen vähentäminen voi olla aiheellinen kysymys. Mikäli yritys esimerkiksi tuottaa enemmän uusiutuvaa energiaa mitä itse tarvitsee, ylimääräistä voidaan hyödyntää fossiilisten polttoaineiden korvaamiseksi muualla. Yritys voi myös toiminnallaan vaikuttaa asiakkaiden päästöjen vähentämiseen, tuottamalla energiatehokkaita laitteita tai palveluja, jotka kompensoivat hiilijalanjälkeä. (Tynkkynen;ym., 2017 s. Luku 4.2)

Yksi päästöjen vähentämiseksi käytettävä keino on päästöjen kompensointi. Se tarkoittaa toimenpiteitä, joiden avulla pyritään tasapainottamaan tai neutralisoimaan aiemmin aiheutettuja päästöjä. Tavoitteena on siis nimensä mukaisesti saavuttaa päästöjen kokonaishyvitys tai kompensointi, eli aiemmin tuotetut päästöt kompensoidaan vastaavalla määrällä vähentämistä toisaalla. Esimerkiksi jotkut yritykset kompensoivat osan päästöistään rahoittamalla ilmastohankkeita toisaalla. Kompensaation ei silti tulisi olla ensimmäinen keino päästöjen vähentämiseksi, sillä se ei vähennä yrityksen omia päästöjä yhtään. Jotta kompensointi olisi todellista tulisi sen olla mitattavissa. (Kurittu;ym., 2023

s. 239) Ongelmaksi muodostuukin standardien puuttuminen, pitkän aikavälin kestävyys, hyötyjen pysyvyys, laskennan epävarmuus sekä se, että käytetäänkö kompensatiosta saatu raha kokonaisuudessaan päästöjä vähentävään kohteeseen vai siirtyykö siitä vain osa. (Tynkkynen;ym., 2017 s. Luku 4.2) Kompensatiota ei myöskään tulisi vierittää asiakkaiden niskoille. Esimerkiksi monet lentoyhtiöt tarjoavat lipunostonyhteydessä mahdollisuutta kompensoida lennosta aiheutuneet päästöt. Yritysten tehtävä on itse vähentää omia päästöjään, eikä jättää sitä asiakkaiden murheeksi. (Kurittu;ym., 2023 s. 240)

Yritykset ovat vastuussa myös tuotteidensa ja palveluidensa aiheuttamasta ympäristökuormituksesta sekä siitä, miten niihin käytetyt materiaalit ja komponentit voidaan kierrättää, uusiokäyttää tai hyödyntää elinkaarensa lopussa. Kulutus ja tuotanto eivät voi enää perustua luonnonvarojen rajattomaan käyttöön. Siksi yritysten on tehtävä entistä määrätietoisempia valintoja materiaalihokkuuden parantamiseksi ja kierrättämisen edistämiseksi. (Kurittu;ym., 2023 s. 265)

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on myös tärkeä osa ympäristövastuuta. Luontokato tarkoittaa lajien uhanalaistumista ja lopulta sukupuuttoon kuolemista. Se on seurasta luonnon resurssien liiallisesta käytöstä ja kuormittamisesta. Luonnon monimuotoisuus kattaa koko elämän kirjon lajien moninaisuudesta elinympäristöjen monimuotoisuuteen ja kestäviin ekosysteemeihin. Monimuotoisuus ylläpitää ekosysteemipalveluita kuten viljelyskasvien pölytystä, veden puhdistusta, hiilensitomista sekä maaperän ravinteiden saatavuutta. Kiihtyvä luontokato vaarantaa monen yrityksen tulevaisuuden. Se voi vaikuttaa esimerkiksi toimitusketjuihin ja johtaa tuottavuuden laskuun. Siksi onkin tärkeää varmistaa luonnon monimuotoisuuden pysyvyys. Yritys vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen suoraan oman toimintansa kautta tai raaka-aineiden tuotannon kautta. Yritysten on tiedostettava toiminnastaan aiheutuvat luontohaitat sekä löytää keinot luontokadon ehkäisemiseksi. (Kurittu;ym., 2023 ss. 241-242)

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus nähdään usein erillisinä ongelmina, vaikka ne ovat vahvasti kytköksissä toisiinsa. Ilmastonmuutos vaikuttaa suoraan luonnon monimuotoisuuteen muuttamalla lajien levinneisyysalueita sekä aiheuttamalla sukupuuttoja. Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen puolestaan auttaa torjumaan ilmastonmuutoksesta syntyviä vaikutuksia. Siksi näitä kahta ympäristöongelmaa tulisi tarkastella samanaikaisesti. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 115)

3.2 Social

Yhteiskunta- eli sosiaalinen vastuu (Social) korostaa yrityksen yhteiskunnallista roolia ja vastuuta sen toimintaympäristöstä. Se kattaa yrityksen vaikutuksen niin ihmisiin, ympäristöön kuin yhteiskuntaan sen koko arvoketjun ajalta raaka-aineiden tuotannosta valmiin tuotteen käyttöön asti. (Vanhala;ym., 2022 s. 99) Yhteiskuntavastuu sisältää monta eri ulottuvuutta, kuten ihmisoikeuksien vaaliminen, tasa-arvo, turvalliset työolot, lapsityövoiman torjuminen, työntekijöiden ja paikallisyhteisöjen oikeuksien ja hyvinvoinnin kunnioittaminen sekä vastuu omien tuotteiden tai palveluiden aikaansaamista vaikutuksista. (Kurittu;ym., 2023 s. 248)

Yritysten tavoitteena on olla positiivinen voima yhteiskunnassa ja vaikuttaa myönteisesti sidosryhmiinsä. Yhteiskuntavastuu ei ole yrityksille pelkästään moraalinen velvoite, vaan se on myös strateginen lähestymistapa, joka parhaimmillaan edistää pitkän aikavälin menestystä sekä mainetta. Yritykset, jotka noudattavat vastuullisia käytäntöjä toiminnassaan ovat houkuttelevia niin asiakkaiden, sijoittajien kuin työntekijöiden näkökulmasta. (Vanhala;ym., 2022 ss. 99-100)

Yhteiskuntavastuu perustuu itsesääntelyyn. Sitä kuitenkin ohjaa kansainvälisten järjestöjen laatimat ohjeistukset ja standardit. Näiden standardien ja ohjeiden noudattamisen lisäksi yhtiön johto toteuttaa sosiaalista vastuuta huomioimalla myös toiminnan tarkoituksen toteuttamisen ja jatkuvuuden sekä yleisen mielipiteen ja julkisen kuvan. (Vanhala;ym., 2022 ss. 98, 109-110)

3.2.1 Yhteiskuntavastuuseen vaikuttavat tekijät

Yhteiskuntavastuun peruspilarina on ihmisoikeuksien noudattaminen. Se on käsitteenä laaja sekä vaikuttaa moneen osa-alueeseen yrityksessä ja sen toiminnassa. Ihmisoikeusvaikutusten laatu ja laajuus vaihtelevat yrityksen toiminnan piirteiden mukaan. Yrityksillä on kuitenkin suora vaikutus omien työntekijöidensä oikeuksiin kuin myös tuotantoketjussa olevien työntekijöiden ja heidän perheidensä, asiakkaiden ja lähiyhteisöjen oikeuksiin. (Vanhala;ym., 2022 s. 192)

Jokaisella yrityksellä on vastuu kunnioittaa ihmisoikeuksia kaikissa toimissaan ja liiketoimintansa vaikutuksissa. Yritysten tulee toiminnallaan varmistaa, ettei siitä aiheudu ihmisoikeusloukkauksia. Yritykset voivat vaikuttaa toiminnallaan niin omien tai toimitusketjussa olevien yritysten työntekijöiden ihmisoikeuksiin sekä toimintaansa liittyvien yhteisöiden tai asiakkaidensa ihmisoikeuksiin. Ihmisoikeuksien noudattamisen tueksi on laadittu erilaisia ohjeita ja standardeja. YK:n ohjaavien periaatteiden mukaan yritysten tulee laatia ihmisoikeus sitoumus ja toteuttaa toiminnassaan ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoitetta. Nämä YK:n ohjaavat periaatteet antavat suunnan yritysten vastuullisuudelle koskien ihmisoikeuksien turvaamista yrityksen toiminnasta riippumatta. Vastuu ihmisoikeuksien noudattamisesta on myös huomioitu monissa niin sanotuissa soft law eli pehmeän sääntelyn instrumenteissa. Vaikka nämä ohjaavat periaatteet eivät ole oikeudellisesti sitovia, on niistä muotoutunut globaali toimintatapa koskien yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 230)

Ihmisoikeudet pitävät sisällään sanan- ja mielipiteenvapauden sekä työntekijöiden, lasten, naisten, vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen oikeudet. Lisäksi ihmisoikeuksiin sisältyy oikeus tyydyttävään elintasoon, asumiseen, henkilökohtaiseen turvallisuuteen, vapauteen ja elämään. Oikeus elämään liittyy ihmisoikeudet myös ympäristökysymyksiin, sillä esimerkiksi ilmastonmuutos uhkaa oikeutta elämään, terveyteen, elinkeinoon ja terveelliseen ympäristöön. (Kurittu;ym., 2023 s. 248) Yritysten tulee siis

huolehtia työntekijöidensä hyvinvoinnista takaamalla kaikille turvalliset ja terveelliset työolosuhteet. Yritysten tulee varmistaa, että he välttävät niin omassa kuin toimitusketjunsä toiminnassa kaikenlaista syrjintää, toteuttavat tasa-arvoa sekä torjuvat lapsi- ja pakkotyövoiman käyttöä. (Tynkkynen;ym., 2017 s. Luku 4.5)

Yrityksillä on myös vastuu varmistaa, että valmistettavat tuotteet sekä tarjottavat palvelut ovat turvallisia asiakkaille ja muille sidosryhmille. Tuoteturvallisuus edistää asiakkaiden ja sidosryhmien hyvinvointia. Yritysten tarjoamien tuotteiden ja palveluiden pitää olla sekä fyysisesti että psyykkisesti turvallisia. Lisäksi tietoturvalle on suuri merkitys sekä yritykselle että sen sidosryhmille. Kaikki nämä tekijät vaikuttavat suoraan asiakastytyväisyyteen. Turvalliset ja luotettavat palvelut sekä tuotteet lisäävät asiakkaiden luottamusta ja edistävät pitkäaikaista menestystä. (Kurittu;ym., 2023 s. 264) Nykypäivänä luonnon ja luonnonvarojen merkitys on erittäin suuri. Niistä on luonnonvarojen vähenemisen sekä ilmastonmuutoksen etenemisen myötä muodostunut tärkeä sidosryhmä. Yritysten tulee kehittää sellaisia tuotteita, palveluja ja ratkaisuja, jotka kuormittavat ympäristöä mahdollisimman vähän. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 165)

Yhteiskuntavastuuseen kuuluu myös se, miten yritys vaikuttaa paikallisyhteisöihin. Vastuullisen yrityksen pyrkimyksenä on parantaa elinoloja niissä yhteisöissä, joissa yrityksellä on toimintaa. Sosiaalisesti vastuullinen yritys huomioi toimintansa vaikutukset alkuperäiskansoihin ja heidän kulttuuriin sekä etnisiin vähemmistöihin. Se varmistaa palvelupisteidensä esteettömyyden ja edistää tasa-arvoa asiakaspalvelussa. Erityisesti kehittyvissä maissa toimivien yritysten on ymmärrettävä paikalliset olosuhteet, kuten koulutuksen ja terveydenhuollon saatavuuden. Yritys voi toimia esimerkkinä tarjoamalla työntekijöille paremmat työolot ja vaikuttamalla yhteiskunnalliseen keskusteluun työoloista. Yhteistyö paikallisten koulujen kanssa ja koulutuksen tarjoaminen voi lisätä yhteiskunnan sosiaalista ja inhimillistä pääomaa. (Tynkkynen;ym., 2017 s. Luku 4.5)

3.3 Governance

Hyvä hallintotapa (Governance) on olennainen osa yritysten vastuullisuutta. Se kuvaa niitä periaatteita sekä käytäntöjä, joiden avulla yrityksiä johdetaan ja valvotaan tehokkaasti sekä vastuullisesti. Hyvän hallintotavan tavoitteena on organisaation pitkän aikavälin menestyksen takaaminen huomioiden yrityksen eri sidosryhmien, ympäristön ja yhteiskunnan etuja. (Bärlund;ym., 2023 ss. 99-100) ESG näkökulmasta tarkasteltuna päätökset, jotka liittyvät yhtiön hallintoon (G), vaikuttavat merkittävästi siihen, miten hyvin tai huonosti yritys suoriutuu ympäristöasioissa (E) ja sosiaalisissa kysymyksissä (S). (Kurittu;ym., 2023 s. 220)

Yrityksen hallituksen tehtävä on taata yritystoiminnan kannattavuus pitkällä aikavälillä. Onnistuakseen siinä tulisi yritysten sisäisen toimintojen noudattaa hyvää hallintotapaa. Hyvä hallintotapa pitää sisällään yrityksen johtamisen ja hallinnon toiminnan läpinäkyvyyttä, toimimista osakkeenomistajien edun mukaisesti, avointa ja tehokasta vuorovaikutusta niin yhtiön sisällä kuin sen sidosryhmien kanssa, palkitsemisjärjestelmän käyttöä, raportointia, tehokasta riskien hallintaa ja eettisten periaatteiden sekä lakien noudattamista. (Bärlund;ym., 2023 s. 99)

Halliuksella sekä yhtiön johdolla on yhdessä vastuu yrityksen vastuullisuuden johtamisesta sekä vastuullisuusstrategian, prioriteettien ja tavoitteiden asettamisesta. Hyvä hallintotapa edellyttää, että hallitus toimii vastuullisesti ja tehokkaasti. Tähän hyvä keino on vastuullisuuden huomioiminen yrityksen kaikessa toiminnassa. Vastuullisuuden tulee olla keskeinen osa pitkän aikavälin strategista suunnitelmaa ja hallituksen päätöksentekoa sekä täysin integroitua yrityksen pitkän aikavälin strategiaan ja tavoitteisiin. (Kurittu;ym., 2023 ss. 16-17)

Hyvä hallinto ei siis ole vain pelkkää hallinnollista paperityötä vaan johtamista. Hyvän hallintotavan periaatteita noudattamalla yritykset lisäävät luottamusta sekä läpinäkyvyyttä toiminnassaan. Se on jatkuva prosessi, joka vaatii

säännöllistä arviointia ja valmiutta mukautua liiketoimintaympäristön muutoksiin. (Bärlund;ym., 2023 ss. 99-100)

3.3.1 Hyvän hallintotavan keskeiset tekijät

Yksi hyvän hallintotavan keskeisistä tekijöistä on hallituksen sekä johdon monimuotoisuus ja riippumattomuus. Monimuotoisuudella tarkoitetaan yrityksen hallituksen koostumista erilaisista jäsenistä, jotka kukin tuovat mukanaan erilaisia taustoja, kokemuksia, taitoja ja näkökulmia. Monimuotoisuus tuo mukanaan useita etuja. Esimerkiksi ymmärrystä erilaisia sidosryhmiä ja liiketoimintaympäristöjä kohtaan sekä luovuutta, innovaatiota ja sidosryhmien huomioimista päätöksenteossa. Monimuotoisuus myös vahvistaa yrityskulttuuria sekä heijastaa yrityksen sitoutumista yhteiskunnallisen moniarvoisuuden edistämiseen. Hallituksen tulee monimuotoisuuden lisäksi olla riippumaton johdosta. Riippumattomuus varmistaa objektiivisen päätöksenteon ilman ylimmän johdon liiallista vaikutusta. Riippumattomuus mahdollistaa paremman riskien hallinnan sekä edistää vastuullista toimintaa. Se viestii avoimuudesta, vastuullisuudesta ja rehellisestä päätöksenteosta yrityksessä.

Riippumattomuuden varmistaminen on tärkeää, jotta hallitus voi toimia mahdollisimman tehokkaasti yrityksen ja osakkeenomistajien hyväksi. (Kurittu;ym., 2023 ss. 214-216)

On tärkeä ymmärtää, että haitalliset ihmisoikeus- ja ympäristövaikutukset liittyvät usein toisiinsa. Tästä hyvä esimerkki on korruptio ja lahjonta. Niiden esiintyminen yrityksen toiminnassa edistää ympäristöongelmien ja ihmisoikeusloukkauksien kehittymistä. Korruption ja lahjonnan torjuminen on siis erittäin keskeinen osa hyvää hallintoa ja vastuullista toimintatapaa. Korruption riski on suuri niillä aloilla, joissa tehdään isoja sopimuksia julkisten tahojen kanssa ja joissa käytetään välikäsiä kauppaa tehdessä. Korruption määrään vaikuttaa myös maan hallinnon toimet. Vaikka suomi onkin yksi vähiten korruptoituneista maista, esiintyy korruptiota täälläkin, toki hieman eri mittakaavassa kuin korkean korruption maissa. Myöskin lahjonta on osa korruptiota. Lahjontaa voi esimerkiksi olla tuotteiden tai palveluiden antaminen

yri­tysten käyttöön. Korruption ja lahjonnan torjumiseksi yrityksellä tulisi olla yhteneväinen linjaus ja toimintapa siitä, miten korruptionriskiä vältetään.

(Kurittu;ym., 2023 ss. 190-192)

Riskien hallinta on myös osa hallituksen vastuullisuustyötä. Yhtiöillä on eri vastuullisuusriskit, riippuen niiden toimialasta. Tärkeää on tunnistaa omaan toimialaan vaikuttavat riskit ja pyrkiä ehkäisemään niitä aktiivisesti. Tulevien riskien ehkäisemisen lisäksi yrityksen tulee tunnistaa myös jo olemassa olevat tai jo aiheutuneet riskit ja pyrkiä korjaamaan niitä. (Kurittu;ym., 2023 ss. 181-182) Hallituksen vastuulla on sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden määrittely sekä, että riskienhallinnan toimenpiteitä ja sen toimivuutta seurataan. Riskien tunnistaminen toiminnassa on tärkeää, sillä niiden tunnistamatta jättämisen seuraukset voivat olla suuria. Niistä voi aiheutua esimerkiksi mainevaurio, kuluttajaboikotti tai pahimmillaan jopa koko yritystoiminnan keskeytyminen. (Bärlund;ym., 2023 s. 201)

Hyvä hallintotapa perustuu pitkälti kansainvälisiin standardeihin sekä lakeihin. Esimerkiksi EU:n yritys­vastuudirektiivi velvoittaa yrityksiä entistä laajempaan huolellisuuteen ympäristö- ja ihmis­oikeusasioissa. Tämä uusi sääntely vaikuttaa myös oleellisesti yrityksen johdon velvollisuuksiin. Yrityksen johdon tulee tunnistaa toiminnasta aiheutuvat riskit koskien ympäristöä ja yhteiskuntaa sekä ehkäistä niiden syntymistä. Kuitenkaan pelkkä tunnistaminen ei enää riitä, vaan yritysten tulee myös raportoida siitä, miten ne ovat toiminnallaan pyrkineet ehkäisemään riskejä sekä toimimaan vastuullisemmin. Raportointivelvollisuus pohjautuu EU:n kestävyysraportointidirektiiviin. Se velvoittaa yrityksiä jatkossa raportoimaan vuosittain yrityksen vastuullisuudesta. Tämä raportti tulee julkaista yrityksen toimintakertomuksessa tai erillisenä raporttina. Direktiivit lisäävät siis johdon ja hallituksen velvollisuutta huomioida vastuullisuus ja ympäristöasiat toiminnassaan sekä raportoida niistä yhteiskunnalle. (Kurittu;ym., 2023 s. 177)

Lakien lisäksi on olemassa myös kansainvälisiä standardeja yrityksen toiminnalle. Esimerkiksi OECD:n ohjeissa monikansallisille yrityksille edellytetään vastuullisen liiketoiminnan sisällyttämistä osaksi yrityksen hallintojärjestelmää. Ohjeiden noudattaminen auttaa yrityksiä välttämään

sellaisia toimintoja, joilla olisi negatiivisia vaikutuksia työntekijöihin, ihmisoikeuksiin, ympäristöön tai kuluttajiin. Vastuullinen yritys myös huomioi toiminnassaan eettiset periaatteet kuten korruption torjunnan sekä verotuksen läpinäkyvyyden. (Bärlund;ym., 2023 s. 100)

3.4 ESG raportointi ja mittaaminen

ESG-raportointi on ajankohtainen aihe kaikille yhtiöille, etenkin nyt kun Euroopan Unionin asettaman direktiivin (CSRD) astui voimaan. CSRD luo ESG-raportoinnista yhtenäistä ja antaa entistä tarkemman kuvan yhtiön ESG-suorituskyvystä. Yhtiöt, jotka kuuluvat uudistuksen pariin raportoivat ESG-suorituskyvystään noudattaen 12 eurooppalaista kestävyysraportointistandardia. Nämä 12 standardia koostuvat kahdesta yleisestä standardista, viidestä ympäristöstandardista, neljästä sosiaalisesta standardista sekä yhdestä hallinnollisesta standardista. Yksi CSRD:n tavoitteista on nostaa kestävä kehityksen raportointi taloudelliseen raportointiin liittyvän kurinalaisuuden tasolle luotettavuuden, tarkkuuden, vastuullisuuden ja tarkastettavuuden näkökulmasta. (DeLoach, 2023)

Haasteena ESG-mittarien ymmärtämisessä sekä hyödyntämisessä on ollut tietojen epäjohdonmukaisuus. Puuttuva standardoitu yhtenäinen pohja on hankaloittanut valintaa siitä, mitä mittareita tulisi käyttää sekä miten niistä tulisi raportoida tehokkaasti. Monet ESG-mittarit myös perustuvat itseraportointiin. Tämä saattaa johtaa liioitteluun yrityksen ESG-vaikutuksista, eli niin sanottuun viherpesuun. Siksi CSRD on kaivattu uudistus raportoinnin sekä mittaamisen kannalta. (Dolan;ym., 2021 ss. 59-62) Monet yritykset käyttävät myös apunaan vastuullisuustyössään YK:n SDG tavoitteita. Yritykset hyödyntävät 17 päätavoitetta sekä 169 alatavoitetta toiminnassaan. Tavoitteet antavat yrityksille viitekehysten siitä, mitä vastuullisuuden osa-alueita tulisi huomioida toiminnassa, mittaamisessa sekä raportoinnissa. (Koipijärvi;ym., 2020 s. 59)

Yhtiöiden ESG-suorituskykyä voidaan mitata monin eri tavoin. Mittaaminen vaatii erittäin kattavaa tietojen keräämistä sekä tarkkaa analyysia. Käytetyt ESG

mittarit ja niiden arviointi vaihtelevat toimialoittain. Myöskin sääntely ja standardit vaikuttavat siihen, miten ESG-mittaukset tehdään. ESG datan kerääminen voi myös olla haastavaa, sillä tiedon laatu ja saatavuus vaihtelee suuresti. ESG dataa kerätään tyypillisesti yritysten vuosikertomuksista ja verkkosivuilta, erilaisten järjestöjen verkkosivuilta, pörssistä, yritysvastuu- ja kestävyysraporteista sekä eri uutislähteistä. Kerätyn datan avulla voidaan arvioida ja mitata yhtiön ESG suorituskykyä eri menetelmiä käyttämällä. (Ditlev-Simonsen, 2022 s. 191)

Pääomasijoittajat ry on julkaissut kesäkuussa 2022 ESG työkalupakin, josta löytyy 60 yleisintä ESG mittaria. Vaikka työkalu on suunniteltu pääomasijoittajille, on siitä hyötyä myös yrityksille oman vastuullisuutensa arvioinnissa ja tavoitteiden seurannassa. (Bärlund;ym., 2023 s. 193) Mittarit on jaettu kolmeen kategoriaan ESG:n mukaisesti. Työkalupakista löytyy myös laskentaohjeet jokaiselle mittarille. Ympäristöön (E) liittyvät mittarit soveltuvat päästöjen ja energiankulutuksen seurantaan. Sosiaalisten (S) tekijöiden mittareilla voidaan seurata esimerkiksi henkilöstön hyvinvointia. Hyvään hallintotapaan (G) liittyvät mittarit puolestaan soveltuvat esimerkiksi hallituksen riippumattomuuden ja monimuotoisuuden mittaamiseen. (Paaomasijoittajat, 2022)

Environmental	Social	Governance
Kasvihuonekaasupäästöt	Palkkauksen tasapuolisuus	Korruption vastainen politiikka
<ul style="list-style-type: none"> • Scope 1, Scope 2, Scope 3 	<ul style="list-style-type: none"> • peruspalkan suhde sukupuolen mukaan • Palkkataso verrattuna paikalliseen vähimmäispalkkaan 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhtiön toimet/kanta korruption estämiseksi
Energiankulutus	Työntekijöiden monimuotoisuus	Verojen maksu
<ul style="list-style-type: none"> • Kulutetun energian kokonaismäärä kWh / GWh • Uusiutuvan energian osuus prosentteina 	<ul style="list-style-type: none"> • prosenttiosuus sukupuolen/rotujen tai etnisten ryhmien edustuksesta yrityksen johdossa sekä työntekijöissä 	<ul style="list-style-type: none"> • Maksetun veron määrä • Maksetut verot suhteessa tuloihin
Veden kulutus	Työntekijöiden hyvinvointi ja turvallisuus	Hallituksen laatu
<ul style="list-style-type: none"> • Kulutetun veden määrä litroina tai kuutiometreinä • Yrityksen tietynä ajanjaksona vesistöön vapauttamien epäpuhtauksien tyyppi ja määrä 	<ul style="list-style-type: none"> • Työntekijöiden tyytyväisyys (eNPS) • Työtapatummat • Sairauspoissaolot (%) 	<ul style="list-style-type: none"> • Hallituksen monimuotoisuus • Prosenttiosuus henkilöistä hallituksessa eri monimuotoisuuskategorioissa, kuten sukupuoli, ikäryhmä tai muut
Jätteen määrä	Asiakastyytyväisyys	Ympäristö- ja laadunhallintajärjestelmät
<ul style="list-style-type: none"> • Tuotetun jätteen määrä kilogrammoina, tonneina tai kuutiometreinä. • Yrityksen tuottaman jätteen kokonaismäärä sen kierrättämän kokonaisjätteen määrään 	<ul style="list-style-type: none"> • Net Promoter Score eli NPS, mittaa asiakaskokemusta 	<ul style="list-style-type: none"> • Miten huomioitu yhtiön strategiassa ja sen toteutuksessa

Kuva 2. Yleisimmät ESG-mittarit.

Yllä oleva kuva kuvaa yleisimpiä ESG-mittareita. Kuten kuvasta 2 voi huomata kaikkia osa-alueita ei pysty mittaamaan numeraalisesti. Se saattaa luoda haasteita esimerkiksi sosiaalisen ja hyvän hallintotavan mittaamiseen.

E kategoriaan liittyvä yleisin hiilijalanjäljen laskentaan käytetty standardi on GHG-protocol (Greenhouse Gas Protocol) eli kasvihuonepäästöprotokolla. Siinä päästöt jaetaan kolmeen luokkaan, perustuen siihen missä päästöt syntyvät. Scope 1 luokkaan kuuluvat yrityksen suorat päästöt, jotka aiheutuvat oman toiminnan seurauksena. Scope 2 luokkaan kuuluu yrityksen epäsuorat päästöt eli yrityksen kuluttaman ostetun energian tuottamisesta syntyvät epäsuorat päästöt. Scope 3 luokkaan kuuluu puolestaan muut päästöt, jotka ovat seurasta yrityksen toiminnasta esimerkiksi tuotteen loppukäytöstä syntyvät epäsuorat päästöt. (Kurittu;ym., 2023 s. 232)

Energiankulutus, vedenkäyttö, jätehuolto sekä uusiutuvan energiankäyttö ovat myös E kategoriassa mitattavia asioita. Yrityksen energiankulutusta voidaan mitata esimerkiksi kokonaisuudessaan taikka uusiutuvan energian osuutena. Vedenkäyttöä voidaan mitata mittaamalla kulutetun veden määrää litroina tai kuutiometreinä. Vedenkäytön mittaamisessa voidaan myös huomioida saastuneen veden osuus. Jätteen määrää puolestaan voidaan mitata tuotetun jätteen kokonaismääränä tai tuotetun jätteen määrän osuus kierrätetystä jätteen määrästä. (Pääomasijoittajat, 2022)

Sosiaalisten vaikutusten osalta voidaan mitata työntekijöiden tyytyväisyyttä esimerkiksi eNPS mittarin avulla. Mittarin avulla saadaan arvosana, joka kertoo kuinka sitoutuneita sekä tyytyväisiä työntekijät ovat. Työntekijätyytyväisyyden lisäksi voidaan mitata työntekijöiden turvallisuutta sekä sairastapauksia työtaturmien prosenttimäärän avulla sekä prosentuaalisen sairauspoissaolojen kautta. S kategoriaan kuuluu myös palkkauksen sekä asiakastyytyväisyyden mittaaminen. Palkkaa voidaan mitata vertaamalla palkkatasoa paikalliseen vähimmäispalkkaan taikka peruspalkan suhdetta sukupuoleen. Asiakastyytyväisyyden mittaamisen avuksi on kehitetty Net Promoter Score (NPS). NPS mittaa asiakkaan suositteluhalukkuutta, eli kuinka todennäköisesti asiakas suosittelisi yritystä, tuotetta tai palvelua muille. (Pääomasijoittajat, 2022)

Hyvän hallintotavan mittaamisessa voi olla haasteita, sillä harvoin on saatavilla numeraalisia vastauksia. Sen sijaan hyvän hallintotavan mittaaminen on enemmänkin laadullista. Hallituksen monimuotoisuuden mittaamisessa kuitenkin voidaan saada prosentuaalinen osuus esimerkiksi sukupuolen- tai ikäjakauman mukaan laskettuna. Myöskin maksettujen verojen kokonaismäärää sekä maksettujen verojen suhdetta tuloihin voidaan jokseenkin mitata numeraalisesti. Laadullisesti voidaan verrata kuinka hyvin yhtiö ja sen johto toteuttaa vastuullisuutta yrityksen strategiassa, sekä millä toimilla pyritään vaikuttamaan ympäristöön ja ihmisiin. Laadullisesti voidaan myös huomioida yrityksen kanta korruptioon. Pyrkikö yritys toimimaan korruption vastaisesti

sekä millaisia korruption vastaisia toimia yritys harjoittaa. (Pääomasijoittajat, 2022)

On myös olemassa valmiita ESG luokituksia tarjoavia yrityksiä ja järjestöjä. Valmiita ESG luokituksia hyödyntää yleensä sijoittajat sekä pankit. Valmista ESG dataa tarjoavat useat luokittajat kuten Morningstar, Bloomberg ja MSCI. Luokittajat keräävät ESG dataa ja muodostavat sen pohjalta yhtiölle niiden ESG-suorituskykyä vastaavan luokituksen. Mittaaminen aloitetaan keräämällä erinäisiä tietopisteitä yrityksen toimialasta ja toiminnoista. Tietopisteitä voi olla jopa 450 kappaletta. Nämä tietopisteet voivat olla esimerkiksi energiankäyttö, päästötaso sekä jätteiden määrä tai laatu. Kun tietopisteitä on kerätty tarvittava määrä, jaetaan ne kategorioittain vastaamaan kullekin sopivaa ESG pistettä. Lopuksi muodostuu kokonaispistemäärä ESG-suorituskyvystä. Pisteytys esitetään yleensä kirjaimin. Parhaimman ESG-suorituskyvyn omaava yritys saa kirjainyhdistelmän AAA kun puolestaan suhteellisen heikon ESG-suorituskyvyn omaava yritys CCC. (Ditlev-Simonsen, 2022 ss. 191-192)

Luokittajien tarjoamat ESG-luokitukset eivät kuitenkaan ole aina luotettavia. Analyysissa käytettävä data ei välttämättä ole luotettavaa, eikä näin ollen kerro totuutta yrityksen ESG-suorituskyvystä. Esimerkiksi yritykset voivat väärentää ESG-suorituskykyään antamalla väärennetyjä raportteja julkisuuteen. Luokittajat myös käyttävät erilaisia menetelmiä ja mittareita sekä painottavat niitä eri tavalla. Tämä johtaa luonnollisesti eri tuloksiin, riippuen siitä ketä luokituksen on antanut. Yritys voi saada korkean pistemäärän yhdeltä luokittajalta ja matalan toiselta. Ympäristö-, sosiaaliset ja hallinnolliset arvioinnit ESG-luokittajien kesken korreloivat siis hyvin vahvasti keskenään. (Ditlev-Simonsen, 2022 s. 192)

4 Tutkimuksen toteutus

Tässä luvussa käydään läpi opinnäytetyön tutkimusmenetelmä sekä esitellään valikoidut yritykset.

4.1 Tutkimusmenetelmät ja aineisto

Tutkimuksen tavoitteena on tutkia kolmen valikoidun suomalaisen yrityksen ESG-käyttäytymistä. Tutkimusmenetelmänä on laadullinen tutkimus ja analyysimenetelmänä käytetään sisällönanalyysia. Tutkimuksen keskeisenä kysymyksenä on selvittää, miten yritysten ESG-tekijät ovat muuttuneet ajan myötä, vai onko havaittu muutos pelkästään näennäistä. Tähän kysymykseen pyritään saamaan vastaus analysoimalla jokaista ESG-tekijää erikseen. Tutkimuksen tarkoituksena on siis tarkastella kokonaisvaltaisesti yrityksen ESG-käyttäytymistä, ottaen huomioon E, S ja G eli ympäristö-, sosiaaliset- ja hallintatekijät.

Tutkimuksen keskeinen lähdeaineisto koostuu valikoitujen yritysten vastuullisuusraporteista sekä vuosikertomuksista. Aineistosta kerättiin tarvittavat tiedot tutkimalla sekä analysoimalla vastuullisuusraporteja ja vuosikertomuksia ESG-näkökulmaa pohtien. Tutkimuksessa on myös hyödynnetty yleisimpiä ESG-mittareita. Nämä yleisimmät ESG-mittarit esiteltiin edellisessä luvussa kuvassa 2. Tutkimusta rajattiin ja tarkasteltavaksi valittiin vuodet 2023, 2019 ja 2015. Rajaus oli tarpeellinen, sillä tutkittava aineisto on laaja.

Käyttäen apuna sisältöanalyysin menetelmiä, dokumentteja pystytään analysoimaan systemaattisesti sekä objektiivisesti. Sisältöanalyysi on nimensä mukaisesti tekstianalyysia. Sen tarkoitus on pyrkiä antamaan tutkittavasta ilmiöstä selkä, tiivistetty sekä informaatioltaan yhtenäinen kuvaus. Aineiston laadullinen analyysi perustuu loogiseen päättelyyn ja tulkintaan. Aineisto jaetaan osiin ja luokitellaan eri käsitteisiin, jonka jälkeen se kootaan uudestaan uudella tavalla. (Tuomi;ym., 2018 s. Luku 4.4) Opinnäytetyön tutkimusosiossa

edettiin yllä mainitun prosessin vaiheiden mukaisesti. Vuosikertomuksista kerättiin ESG:n osalta tarpeellinen tieto, jonka jälkeen tieto luokiteltiin E, S ja G kategorioihin. Luokittelun jälkeen aineisto koottiin uudelleen taulukoksi ja muokattua aineistoa analysoitiin.

Tutkimusmenetelmänä on siis laadullinen- eli kvalitatiivinen tutkimus. Tämä menetelmä soveltuu tähän opinnäytetyöhön parhaiten, sillä tavoitteena on kokonaisvaltainen tarkastelu ja asian ymmärtäminen syvemmällä tasolla. Laadullinen tutkimus on empiiristä eli se perustuu aineistoihin ja niiden analyysiin. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan sekä ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Laadullisen tutkimusmenetelmän erityispiirteenä on löytää jotakin, joka ei ole välittömästi havaittavissa. (Alasuutari, 2011 s. Luku 2)

4.2 Valikoidut yritykset

Tutkittaviksi yrityksiksi valikoituivat Finnair, Neste ja OP Ryhmä. Jokainen näistä yhtiöistä toimii eri toimialoilla mutta kaikki vaikuttavat toiminnallaan jollain tavalla ympäristöön, ihmisiin ja yhteiskuntaan.

4.2.1 Finnair

Finnair on vuonna 1923 perustettu suomalainen verkostolentoyhtiö, joka lentää matkustaja- sekä rahtilentoja. Lentokohteita Finnairilla on yli 80. Yhtiön nettisivuilla mainitaan vastuullisuuden olevan strategian ytimessä. Finnair haluaa yhtiönä säilyttää lentämisestä syntyvän taloudellisen ja sosiaalisen hyvän ja saman aikaisesti pienentää lentämisestä syntyviä ympäristövaikutuksia merkittävästi. Yhtiön tavoitteena on kuulua maailman vastuullisimpien lentoyhtiöiden joukkoon. (Finnair, n.d.)

Finnairin tavoitteiden taustalla vaikuttavat yhtiön arvot sekä visio. Finnairin arvoja ovat välittäminen, yksinkertaistaminen, rohkeus ja yhdessä työskenteleminen. Yhtiön arvot ohjaavat jokapäiväistä työntekoa sekä antavat

suunnan strategian toteuttamiseen. (Finnair, n.d.) Vuoden 2019 lopussa yhtiö julkaisi uuden strategiansa. Uudistettu strategia tähtää vastuulliseen, kannattavaan kasvuun, huomioiden päätöksenteossa entistäkin tehokkaammin taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset näkökohdat. (Finnair, n.d.)

Finnairin pitkän aikavälin tavoite on olla hiilineutraali vuoden 2045 loppuun mennessä. Ensimmäinen askel kohti tavoitetta on saavuttaa hiilineutraalius muissa kuin lentotoiminnoissa vuodesta 2023 eteenpäin. Tavoitteeseen päästökseen Finnair aikoo muun muassa lisätä uusiutuvien lentopolttoaineiden käyttöä, vähentää lentokoneiden painoa, nykyaikaistaa kalustoaan sekä tehostaa lentotoimintaa. Finnair mainitsee yhtiön sivuilla myös päästöjen kompensoinnin yhtenä keinona kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Sen lisäksi että yhtiö itse kompensoi päästöjään Finnair toi markkinoille vuonna 2019 asiakkailleen tarkoitetun päästöhyvityspalvelun, jonka kautta asiakkaat voivat maksua vastaan hyvittää lentomatkastaan aiheutuneita päästöjä. (Finnair, n.d.)

Globaalisti toimivana yhtiönä Finnair on sitoutunut noudattamaan toiminnassaan kansainvälistä ja paikallista lainsäädäntöä sekä eettisiä toimintaperiaatteita (Code of Conduct). Finnair on sitoutunut noudattamaan toiminnassaan myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteita sekä Global Compact periaatteita. (Finnair, n.d.)

Finnair on raportoinut yhteiskuntavastuuasioistaan kansainvälisen Global Reporting Initiative (GRI) viitekehyksen mukaisesti vuodesta 2008 lähtien. Vuoden 2015 aikana Finnair päivitti yritysvastuun raportoinnin ja olennaisten näkökohtien määrittelyn GRI G4 -raportointiohjeiston mukaisesti. Yhtiö luopui vuonna 2013 erillisen yhteiskuntavastuuraportin ja taloudellisen katsauksen julkaisemisesta. Siitä lähtien vastuullisuusraportit ovat julkaistu joko vuosikertomuksen yhteydessä tai sen liitteenä, riippuen julkaisuvuodesta. Päästöjen ja energiatehokkuuden osalta yksityiskohtaisempaa tietoa on myös saatavilla Finnairin CDP-raporteista. (Finnair, 2016 s. 7)

4.2.2 Neste Oyj

Neste Oyj on suomalainen öljynjalostusyhtiö sekä maailman suurin kestävien polttoaineiden ja uusiutuvien raaka-aineratkaisujen tuottaja. Yhtiö panostaa innovatiivisiin ja kestävämpiin ratkaisuihin tieliikenteessä, lentoliikenteessä sekä muovi ja kemikaali teollisuudessa. Yhtiö omaa pitkän historian ja se on perustettu vuonna 1948. Nesteen päämarkkina-alueena toimivat Eurooppa sekä Yhdysvallat. Nesteellä on tuotantoa kolmella eri mantereella sekä muita toimintoja yhteensä 16 eri maassa. Tämän lisäksi Nesteen asemaketjut muodostuvat lähes 1000 liikenne- ja automaattiasemasta Suomessa, Virossa, Latviassa sekä Liettuassa. (Neste, n.d.)

Vuonna 2015 Neste vaihtoi yhtiön nimen Neste Oilista Nesteeksi. Öljy sanan esiintyminen yhtiön nimessä ei antanut enää oikeaa kuvaa Nesteestä, sillä yhtiön toiminta oli muuttunut perinteisestä öljy-yhtiöstä uusiutuvien polttoaineiden kehittäjäksi sekä muiden uusiutuvien ratkaisujen valmistajaksi. Yhtiön nimen muutos myös tukee paremmin Nesteen visiota sekä strategisia tavoitteita. Visiona Nesteellä on toimia suunnannäyttäjänä yhteisellä matkalla kohti kestävää tulevaisuutta luoden maailmasta paremman paikan elää jälkipolville. (Neste Oyj, 2016 ss. 5, 10) (Neste Oyj, n.d.) Yhtiön arvot myös tukevat strategista toimintaa sekä kuvastavat työskentelyä. Nesteen arvot ovat ”me välitämme, me olemme rohkeita, me teemme yhteistyötä”. (Neste Oyj, n.d.)

Nesteen tavoitteena on saavuttaa globaali johtajuus uusiutuviin ja kiertotalouden ratkaisuihin. Yhtiö hyödyntää toiminnassaan tiedettä sekä innovatiivista teknologiaa muuttamaan jätteitä ja muita resursseja uusiutuviksi polttoaineiksi ja kiertotalouden raaka-aineiksi. (Neste, n.d.) Nesteen pitkän aikavälin tavoitteena on auttaa asiakkaita vähentämään kasvihuonepäästöjään vähintään 20 miljoonalla CO₂e-tonnilla vuodessa vuoteen 2030 mennessä. Pitkän aikavälin tavoitteena on myös tehdä nesteen Porvoon jalostamosta Euroopan vastuullisin jalostamo vuoteen 2030 mennessä, saavuttaa täysin hiilineutraali tuotanto 2035 mennessä sekä vähentää myytyjen tuotteiden

käyttövaiheen päästöintensiteettiä vuoden 2020 tasosta 50 % vuoteen 2040 mennessä. (Neste Oyj, n.d.)

Yhtiö on sitoutunut toimimaan eettisesti, sekä noudattamaan lainsäädäntöä kaikessa toiminnassaan. Neste on myös sitoutunut toimimaan Pariisiin ilmastopimuksen sekä YK:n SDG tavoitteiden mukaisesti. Yhtiö on määritellyt yhdeksän kestävän kehityksen tavoitetta (SDG) sen perusteella mihin Nesteellä on merkittävin vaikutus toiminnallaan. Näiden yhdeksän tavoitteen havaitsemiseksi yhtiö on käyttänyt hyödyksi SDG Compassia. Eettisten periaatteiden mukaisesti Neste sitoutuu kunnioittamaan myös ihmisoikeuksia ja osallistuu kielteisten ihmisoikeusvaikutusten korjaamiseen niin toiminnassaan kuin arvoketjuissaan. Tämän sitoumuksen täyttämiseksi yhtiö on sitoutunut noudattamaan YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevia ohjaavia periaatteita (UNGPs) sekä OECD:n ohjeita monikansallisille yrityksille. Lisäksi Neste on allekirjoittanut YK:n Global Compact -aloitteen sitoutuen noudattamaan sen kymmentä periaatetta. (Neste Oyj, n.d.) (Neste Oyj, 2022 ss. 1-2)

Yhtiö raportoi vastuullisuudestaan GRI-ohjeiston mukaisesti sekä hyödyntää ESG näkökulmia raportoinnissaan. Neste julkaisi vuosina 2015 ja 2019 vastuullisuusraportin vuorikertomuksen yhteydessä. Vuoden 2023 osalta vastuullisuusraportti julkaistiin erillisenä liitteenä, vain englanniksi. (Neste Oyj, n.d.)

4.2.3 OP Ryhmä

OP Ryhmä on vuonna 1902 perustettu osuustoiminnallinen finanssiryhmä. Se on suomen suurin finanssiryhmä, jonka muodostaa 102 osuuspankkia sekä niiden omistama keskusyhtiö OP Osuuskunta tytär- ja lähiyhteisöineen. OP ryhmän toiminta jakautuu kolmeen liiketoimintasegmenttiin, Vähittäispankki, Yrityspankki sekä Vakuutus. Päätoiminta-alueena on Suomi mutta OP yritys pankki toimii myös Virossa, Latviassa sekä Liettuassa. Visiona OP Ryhmällä on olla johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä suomessa sekä

asiakkaiden, työntekijöiden että kumppaneiden näkökulmasta. (OP Ryhmä, n.d.)

Visio antaa yritykselle suunnan ja strategia puolestaan auttaa toteuttamaan vision. Syksyllä 2011 OP päivitti strategiaansa asettamalla lähivuosille viisi strategista painopistettä. Nämä painopisteet ovat: arvon tuottaminen asiakkaille, kannattava kasvu, laadukas ja tehokas toiminta, vastuullinen liiketoiminta sekä osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö. Strategiset painopisteet tukevat myös OP:n perustehtävää sekä arvoja. Perustehtävänä on edistää omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön taloudellista menestystä, turvallisuutta sekä hyvinvointia. Arvot puolestaan ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen. (OP Ryhmä, n.d.)

OP Ryhmä on raportoinut vastuullisuudesta vuodesta 2011 lähtien. Vuonna 2015 OP Ryhmä julkaisi erillisen raportin yhteiskuntavastuustaan. Vuosina 2019 ja 2023 vastuullisuusraportin on julkaistu osana vuosikatsausta. OP:n julkaisemat vastuullisuusraportit noudattavat kansainvälistä GRI-ohjeistoa sekä ne ovat varmennettu vuodesta 2015 lähtien. Vastuullisuusraportoinnin lisäksi OP arvioi ilmastonmuutoksen vaikutuksia vuosittain vastaamalla CDP:n ilmastokyselyyn. (OP Ryhmä, n.d.)

Lakien ja määräysten lisäksi Op Ryhmä on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compactin periaatteita, OECD:n ohjeita monikansallisille yrityksille sekä Pariisin ilmastosopimusta. YK:n SDG ohjeistuksesta OP on sitoutunut noudattamaan kymmentä eri periaatetta koskien ihmisoikeuksia, työtä, ympäristöä ja korruption torjuntaa. (OP Ryhmä, n.d.) Nämä periaatteet luovat pohjan OP:n pitkän sekä lyhyen aikavälin tavoitteille. Pitkän aikavälin ilmastotavoitteisiin kuuluu hiilineutraaliuus vuoteen 2025 mennessä Scope 1 sekä Scope 2 päästöjen osalta, sijoitusten kasvihuonekaasujen päästöintensiteetin puolittaminen 2030 mennessä sekä hiilineutraalit rahastot ja yritysluottosalkut 2050 mennessä. (OP Ryhmä, n.d.)

5 Tutkimustulos

Tutkimusta tehdessä oli havaittavissa vastuullisuusraportoinnin yhtenäisyyden puutos. Vuoden 2015 osalta monet tiedot olivat puutteellisia taikka niistä ei oltu raportoitu ollenkaan. Tutkitut yritykset myös raportoivat eri tavoin esimerkiksi käyttäen eri menetelmiä tai mittayksiköitä. Havaittavissa oli myös YK:n SDG tavoitteiden ja ESG näkökulmien hyödyntäminen osana vastuullisuuden määrittämistä, mittaamista sekä raportointia.

5.1 Ympäristövastuun näkökulmat

OP Ryhmä, Finnair sekä Neste käyttävät hiilijalanjälkensä laskennassa kasvihuonepäästöprotokollaa (GHG-protocol). Siinä kasvihuonekaasupäästöt ilmoitetaan CO₂e-tonneina. Alapuolella on taulukoitu vuosien 2015, 2019 sekä 2023 päästöt Scope 1, Scope 2 ja Scope 3 luokkiin jaoteltuna. Jokaisen yhtiön päästöt esiintyvät omissa taulukoissaan sekä ne käydään läpi jokaisen yhtiön osalta erikseen. Kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi käsitellään yhtiöiden energiankäyttöä. Energiankäyttö on ilmoitettu Megawattitunteina ja siihen lukeutuu yhtiön ostaman lämpö- sekä sähköenergian osuus.

CO ₂ e-tonnia	2015	2019	2023
Scope 1	1755	23	187
Scope 2	23466	23739	95
Scope 3	5739	6956	297872

Taulukko 1. OP Ryhmän kasvihuonekaasupäästöt CO₂e-tonneina.

Taulukossa 1 on kerättyä OP Ryhmän kasvihuonekaasupäästöt Scope-luokittain tarkasteluvuosilta. Suoria kasvihuonekaasupäästöjä eli Scope 1 päästöjä syntyy OP Ryhmän omien kiinteistöjen varavoimakoneiden kuluttamasta polttoaineesta. Scope 2 eli epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt aiheutuvat toimitilojen sähkö- ja lämpöenergian kulutuksesta. Scope 3 luokkaan kuuluvat päästöt ovat myös epäsuoria kasvihuonekaasupäästöjä. OP Ryhmä

luokittelee Scope 3 päästöihin hankitut tuotteet ja palvelut, toiminnoista syntyvän jätteen sekä liikematkat.

OP on vastuullisuusohjelmassaan asettanut tavoitteen pienentää vuosittain oman toimintansa hiilikädenjälkeä. Tavoitteena on saavuttaa positiivinen hiilikädenjälki vuoteen 2025 mennessä. Tämä tarkoittaa, että OP Ryhmä toimii hiilineutraalisti käyttämänsä energian ja polttoaineiden osalta. Hiilineutraalisti toiminen edellyttää, että käytetystä energiasta ja polttoaineista ei synny lainkaan päästöjä. Nämä suorat (Scope 1) ja epäsuorat (Scope 2) päästöt sisältävät lämmitys ja varavoimakoneiden käyttämän öljyn, kaukolämmön ja -jäähdytyksen sekä sähköntuotannon päästöt. Alla olevasta taulukosta 2 ilmenee OP Ryhmän energiankulutus (MWh) vuosina 2015, 2019 sekä 2023.

MWh	2015	2019	2023
Kokonaisenergiankulutus	142360	136840	127595
Kaukolämpö	73400	73420	76656
Kaukojäähdytys	2670	3420	2766
Polttoaineet	7060	90	763
Sähkö	59230	59910	47411

Taulukko 2. OP Ryhmän energiankulutus MWh yksikköinä.

Kuten taulukosta 2 on havaittavissa, kokonaisenergiankulutus on vähentynyt tarkasteltujen vuosien aikana. Merkittävin syy Scope 1 sekä Scope 2 päästöjen vähenemiseen on ollut vanhoista energiatehottomista toimitiloista luopuminen sekä uusiutuvan energian käytön lisääminen. Esimerkiksi vuonna 2015 Vallilan toimitilakokonaisuuden energia oli kokonaan tuotettu tuulivoimalla. Myös vuonna 2019 Vallilan korttelin sähköenergia oli kokonaan tuotettu uusiutuvalla energialla. Uusiutuvan energian osuus OP Ryhmän kokonaisenergiakulutuksesta vuonna 2019 oli 34 prosenttia. Vuonna 2023 uusiutuvan energian osuus (Scope 1 ja 2) omassa käytössä olevien kiinteistöjen kulutuksesta oli 99,2 prosenttia. Uusiutuvan sähköenergian osuus sähköenergiankulutuksesta oli 99,8 prosenttia ja uusiutuvan lämmön osuus oli 98,8 prosenttia.

Scope 3 päästöt ovat eriteltynä alla olevassa taulukossa 3. Työntekijöiden työmatkojen osalta vuodelta 2015 ei löytynyt tarvittavaa tietoa, sillä sitä ei ole huomioitu laskennassa sinä vuonna. Hankittujen tuotteiden ja palveluiden osalta laskentaperuste on muuttunut vuonna 2020 ja laskentaan on otettu mukaan korvauspalvelut, kiinteistöpalvelut, ICT sekä ”muu” kategoria. Tämä selittää suuren harppauksen luvuissa.

CO2e-tonnia	2015	2019	2023
Hankitut tuotteet ja palvelut	2508	1861	294300
toiminnoista syntyvä jäte	609	402	0
liikematkat	2622	3736	2856
työntekijöiden työmatkat	-	957	716

Taulukko 3. OP Ryhmän Scope 3 päästöt eriteltynä CO2e-tonneina.

Liikematkustuksen vähentämiseksi OP suosii video- ja verkkoneuvotteluja. Pakolliseen kotimaansisäiseen liikematkustukseen käytetään pääsääntöisesti junaa tai linja-autoa. Tästä huolimatta liikematkustamisesta aiheutuvat päästöt ovat pysyneet suhteellisen samana tarkasteluvuosina. Yhtiöllä on myös käytössä työsuhdematkalippu, joka kannustaa henkilökuntaa julkisen liikenteen käyttämiseen kodin ja työpaikan välisillä matkoilla. OP Ryhmä kannustaa asiakkaitaan sähköiseen asiointiin, paperin määrän vähentämiseksi.

Toiminnoista syntyvän jätteen osalta onkin saavutettu nolla päästöt. Nolla päästöjen saavuttamiseksi on hyödynnetty päästöjen kompensointia. Scope 3 päästöjen vähentämiseksi OP Ryhmä asetti elokuussa 2023 toimintakohtaiset päästövähennystavoitteet energia-, maatalous- ja asuin-kiinteistösektoreille. Näiden sektorien päästöt muodostavat yli 90% yhtiön Scope 3 päästöistä.

Finnairin toiminnasta aiheutuvat merkittävimmät ympäristönäkökohdat ovat lentämiseen käytetystä polttoaineesta aiheutuvat päästöt, lentomelu, kiinteistöjen energiankäyttö, jäänpoistonesteen käyttö sekä matkustamojäte.

Suurin ympäristökuormitus kuitenkin aiheutuu lentämisestä sekä fossiilisten lentopolttoaineiden käytöstä. Taulukossa 4 on kerättyinä tiedot Finnairin Scope 1, Scope 2 ja Scope 3 päästöistä tarkasteluvuosilta.

CO2e-tonnia	2015	2019	2023
Scope 1	2390267	3567078	3027569
Scope 2	13959	13274	7588
Scope 3	819787	770 802	613 218

Taulukko 4. Finnairin kasvihuonekaasupäästöt CO2e-tonneina mitattuna.

Finnairin Scope 1 päästöt muodostuvat lentopolttoaineen sekä maakaaluston polttoaineen käytöstä. Lähes tulkoon kaikki Finnairin suorat kasvihuonekaasupäästöt syntyvät lentämisestä. Luvussa ei kuitenkaan ole huomioitu vuokrakoneilla ja -miehistöillä operoituja lentoja. Tämä saattaa vääristää lukemaa. Scope 2 päästöt puolestaan pitävät sisällään oman energiankulutuksen, sähkö- ja lämpöenergian osalta. Suurin osa energiankulutuksesta muodostuu kuitenkin liikennepolttoaineiden käytöstä. Scope 3 päästöissä yhtiö raportoi polttoaineen valmistuksesta ja kuljetuksesta sekä liikematkustuksesta aiheutuvista päästöistä. Suurin osa Scope 3 päästöistä aiheutuu lentopetrolin valmistuksesta.

Finnairin sähkön ja lämmön kulutus on esitettyä alla olevassa taulukossa 5. Kuten taulukosta voidaan havaita, nämä Scope 2 alueeseen luokitellut epäsuorat päästöt ovat laskeneet tarkasteluvuosien aikana.

MWh	2015	2019	2023
Kokonaisenergiankulutus	60477	52841	47023
Sähkö	34294	27718	22268
Lämpö	26182	25123	24755

Taulukko 5. Finnairin energiankulutus (MWh).

Vuonna 2015 yhtiö purki lentokonehalleja Helsinki-Vantaan uuden terminaalilaaajenuksen tieltä, tämä laski yhtiön sähkön ja lämmön kulutusta. Vuonna 2019 Finnair perusteli lukujen jatkunutta laskua energiatehokkuuden

lisäämisellä. Tämä piti sisällään yhtiön toimitilojen tiivistämisen, kahden toimitilan vuokraamisen ulkoisille toimitsijoille sekä lämpimän talven. Finnair on liittynyt valtakunnalliseen palvelualojen energiatehokkuussopimukseen. Sopimuksessa velvoitetaan yhtiötä vähentämään kiinteistöjen energiankulutusta 7% vuosien 2016–2025 aikana. Vuoden 2023 osalta energiatehokkuutta on lisätty samoilla keinoilla kuin vuonna 2019.

Finnairin primäärienergian kulutus muodostuu polttoaineiden käytöstä. Siksi polttoaineenkäyttö on esitetty gigajouleina. Seuraavasta taulukosta 6 käy ilmi yhtiön lentopetrolin energiankulutus sekä maakaluston käyttämän energian kulutus. Polttoaineiden kokonaiskulutus on kasvanut liikenteen sekä kapasiteetin lisääntymisen vuoksi. Muita vaikuttavia tekijöitä vuosien varrella on ollut kiitoteiden kunnostuksesta aiheutuvat ruuhkat sekä Aasian lentoreitin pidentyminen.

GJ	2015	2019	2023
Uusiutuva	0	4784	104756
Uusiutumaton	32988553	48465939	42216254
Aurinkovoima (uusiutuva)	0	1069	1026

Taulukko 6. Lentopetrolin ja maakaluston energiankulutus (GJ).

Finnairin toimet polttoainetehokkuuden parantamiseksi painottuvat yhtiön itsensä operoimaan lentoliikenteeseen. Polttoaineen kulutukseen vaikuttaa suuresti lentokoneen paino. Lentokoneiden painoon yhtiö on vaikuttanut keventämällä lentokoneiden tyhjääpainoa, modernisoimalla vanhoja koneita, investoimalla täysin uusiin kevyempiin lentokoneisiin sekä priorisoimalla esimerkiksi lentokoneessa kuljetettavien elintarvikkeiden sekä rahtikonttien määrää. Yhtiö luettelee myös light weight -tarjoiluvaunujen käyttöönoton keventävän lentokoneen painoa huomattavasti.

Polttoaineen kulutukseen vaikuttaa myös lentokoneen ikä. Teknologian kehityksen ansiosta nykyaikaiset koneet ovat huomattavasti polttoainetehokkaampia kuin vanhemmat lentokoneet. Vuonna 2019 Finnairilla

oli käytössä 14 uuden sukupolven polttoainetehokasta lentokonetta. Vuonna 2023 vastaava luku oli 17. Näiden uuden sukupolven lentokoneiden polttoainetehokkuus on 25 prosenttia parempi kuin muissa nykyisen sukupolven lentokoneissa.

Uusiutuvien lentopolttoaineiden käyttö vähentää polttoaineen käytöstä syntyviä kasvihuonekaasupäästöjä. Uusiutuva lentopolttoaine tuottaa keskimäärin 80 prosenttia vähemmän päästöjä kuin tavallinen fossiilinen polttoaine. Vuonna 2019 Finnair lensi kolme biopolttoainelentoa. Vuonna 2023 uusiutuvan lentopolttoaineen osuus kokonaiskulutuksesta oli noin 0,2 prosenttia.

Uusiutuvien polttoaineiden käyttöä on lisätty yhtiön operoimilla lennoilla, mutta kuten taulukosta 6 voi havainnoida kokonaiskulutukseen nähden sen osuus on hyvin pieni.

Lentopetrolin ja maakaluston energiankulutuksen taulukosta 6 on havaittavissa myös yhtiön uusiutuvan aurinkoenergian käyttö. Yhtiö on asentanut aurinkopaneeleja Cool Gargo terminaalin katolle. Aurinkopaneelisen avulla Finnair tuottaa aurinkoenergiaa kattamaan omasta toiminnastaan syntyviä sähkö- ja lämmitys kuluja. Vuonna 2023 yhtiö investoi 2435 aurinkopaneeliin. Investoinnin ansiosta yhtiö pystyy kaksinkertaistamaan tuottamansa aurinkoenergian määrän. Tuotetulla energialla Finnair kattaa Cool Cargo kiinteistön energiankulutuksen.

Finnair käyttää Nesteen tuottamaa uusiutuvaa lentopolttoainetta. Neste on sitoutunut vähentämään asiakkaidensa tuottamia ilmastopäästöjä 20 miljoonalla tonnilla vuodessa, 2023 mennessä. Neste valmistaa tuotteita asiakkaiden käyttöön, jolloin yhteiskunnan päästöjen vähentäminen on ajankohtaista Nesteen toiminnan kannalta. Yritys voi vaikuttaa suuresti millaisia vaihtoehtoja kuluttajille tarjoaa. Tästä huolimatta yhtiön tulisi myös kiinnittää huomioita omista toiminnoistaan syntyviin kasvihuonekaasupäästöihin. Alla olevassa taulukossa 7 on esitettyä nesteen Scope päästöt tarkasteluvuosilta.

CO2e-tonnia	2015	2019	2023
Scope 1	2935000	2464000	2291000
Scope 2	452900	1459000	966000
Scope 3	42570000	49000000	58000000

Taulukko 7. Neste Oyj:n kasvihuonekaasupäästöt CO2e-tonneina.

Nesteen Scope 1 eli suorat päästöt syntyvät yhtiön omista toiminnoista, esimerkiksi tuotannosta. Scope 2 päästöt kattavat ostetun sähkön, höyryn ja lämmön tuotannon aiheuttamat epäsuorat päästöt. Vuonna 2015 raportoinnissa ei eritelty toiminta- ja sijainti perusteisia päästöjä. Vuosina 2019 sekä 2023 Scope 2 päästöt muodostuvat sijainti- sekä toiminta perusteisistä päästöistä. Toimintaperusteiset päästöt perustuvat energian toimittajien tarjoamiin päästökertoimiin ja sijaintiperusteiset päästöt perustuvat puolestaan maakohtaisiin päästökertoimiin. Yllä olevassa taulukossa on laskettu nämä molemmat Scope 2 alueen päästöt yhteen. Scope 3 päästöt perustuvat raaka-aineiden hankintaan ja myyntiin. Scope 3 pitää sisällään hankitut tuotteet ja palvelut, myytyjen tuotteiden loppukäytön ja loppukäsittelyn sekä kuljetuksen ja jakelun.

TWh	2015	2019	2023
Kokonaisenergiankulutus	10,2	12,8	12,6
Polttoaineiden osuus	86,50%	74,20%	74,30%
Ostosähkön osuus	7,90%	11,80%	12,90%
Ostolämmön osuus	5,60%	14%	12,90%

Taulukko 8. Nesteen Scope 2 energiankulutus terawattitunteina.

Muista tutkituista yrityksistä poiketen Neste ilmoittaa kokonaisenergiankulutuksen Terawattitunteina ja sen muodostamat osuudet prosentteina. Taulukossa 8 esitetyt energiankulutukset kattavat yhtiön jalostamot, terminaalit, toimistot ja yhtiön oman asemaliikennetoiminnan sekä rahtialukset. Nesteen energiankäytön hallinta perustuu energiatehokkuusperiaatteeseen, jonka tavoitteena on pienentää kasvihuonekaasupäästöjä kustannustehokkaasti. Energiatehokkuuteen pyritään

uusimalla sekä huoltamalla laitteita säännöllisesti, optimoimalla uunien operointi-ikkunoita sekä hyödyntämällä tuulivoimalla tuotettua sähköä. Yhtiö mittaa myös energiantehokkuuttaan. Vuoden 2015 vastuullisuusraportissa energiatehokkuutta ei vielä mitattu, joten siltä tarkasteluvuodelta lukua ei ole saatavissa. Vuonna 2019 energiatehokkuus oli 16GWh ja vuonna 2023 27,2GWh.

Alla oleva taulukko 9 puolestaan avaa yhtiön Scope 3 päästöjä. Taulukko 7 perusteella voidaan havaita Scope 3 päästöjen olleen tarkasteluajanjaksolla nousussa. Vuoden 2015 ja 2019 vastuullisuusraporteissa Scope 3 päästöt olivat lähinnä esitetty vain lukuina. Vuoden 2023 vastuullisuusraportissa Neste oli tiedostanut Scope 3 päästöjen vähentämistarpeen. Tavoitteena on vähentää myytyjen tuotteiden käyttövaiheen päästöjen intensiteettiä 50 prosentilla vuoteen 2040 mennessä verrattuna vuoteen 2020. Nesteen harjoittama tiivis sidosryhmäyhteistyö toimittajien sekä kumppanien kanssa tukee tätä tavoitetta.

Scope 3	2015	2019	2023
Hankitut tuotteet ja palvelut	4300000	3900000	5800000
Myytyjen tuotteiden loppukäyttö	37600000	41300000	47700000
Myytyjen tuotteiden loppukäsittely	400000	1900000	1100000
Kuljetus ja jakelu	270000	800000	700000

Taulukko 9. Nesteen Scope 3 päästöt.

Vuonna 2023 Neste onnistui parantamaan merikuljetusten kasvihuonekaasupäästöjä digitaalisten työkalujen sekä lisääntyvän automatisoinnin avulla. Tämän lisäksi edellä mainittu tiivis sidosryhmäyhteistyö

mahdollistaa toimittajien kyvykkyyksien, datan laadun ja mahdollisuuksien arvioinnin Scope 3 päästöjen vähentämiseksi. Neste myös jatkaa panostustaan uusiutuvien- ja kiertotalousratkaisujen osalta.

Luonnon monimuotoisuuden takaamiseksi Neste panostaa toiminnassaan uusiutuvien raaka-aineiden käyttöön investoimalla uusiin vähähiilisiin raaka-aineisiin. Prosessiteknologian kehitys mahdollistaa uusien innovatiivisten energialähteiden käytön, esimerkiksi jätteiden ja tähteiden käytön uusiutuvien polttoaineiden raaka-aineena. Vuonna 2015 jätteiden ja tähteiden osuus uusiutuvien raaka-aineiden käytöstä oli 68 prosenttia. Uusiutuvat raaka-aineet voivat korvata fossiilisen öljyn myös muissa käyttötarkoituksissa, kuten muoveissa. Vuonna 2019 yhtiö laajensi uusiutuvien raaka-aineiden käyttöä lentopolttoaineen valmistukseen sekä polymeerien ja kemikaalien valmistukseen. Jätteen ja tähteen osuus uusiutuvista raaka-aineista oli 80 prosenttia. Vuonna 2023 niiden osuus oli 92 prosenttia.

Ympäristövastuun kannalta muita mitattavissa olevia asioita ovat veden kulutus sekä jätteen määrä. OP Ryhmä sekä Finnair eivät raportoi veden kulutuksestaan, joten tutkimusosio ei kata yhtiöiden veden kulutusta. Jätteiden osalta seuraavista kolmesta taulukosta ilmenee tutkittujen yhtiöiden jätteiden kokonaismäärä sekä kierrätetyn jätteen osuus. Tiedot ovat osittain puutteellisia taikka raportointi ei ole kattanut koko yhtiön toimintaa.

t	2015	2019	2023
Jätteen määrä	1089	848	556
Kierrätetty osuus	860	625	406

Taulukko 10. OP Ryhmän jätteen määrä sekä kierrätetty osuus tonneina.

OP Ryhmä raportoi jätteen määrästä vain pääkaupunkiseudun toimipisteiden osalta. Vastuullisuusraporteissa jätteen määrät olivat lähinnä vain ilmoitettu numeraalisena, eikä tietoja ollut sen enempää avattu. Yllä olevasta taulukosta 10 voi havaita jätteen määrän olevan laskussa. Samaan aikaan kierrätetyn jätteen osuus on pysynyt suhteellisen samana tuotetun jätteen määrän kanssa.

t	2015	2019	2023
Jätteen määrä	4000	4348	2320
Kierrätetty osuus	760	917	523

Taulukko 11. Finnairin jätteen määrä sekä kierrätetty osuus tonneina.

Finnairin osalta jätteiden määrät ovat muunnettu kilogrammoista tonneiksi. Taulukosta 11 ilmenee jätteen määrän lasku vuodesta 2019. Kierrätetyn jätteen osuus on noussut suhteessa kierrätetyn jätteen määrän. Kaikki jäte, jonka syntyä ei voida välttää kierrätetään. Vuonna 2023 yhtään jätettä ei päätynyt kaatopaikalle. Noin 73 prosenttia jätteestä hyödynnettiin energiana ja noin 27 prosenttia jätteestä käytettiin uudelleen, kierrätettiin tai kompostoitin. Toimia jätteen määrän vähentämiseksi on muun muassa tehty korvaamalla yksittäiset muoviset maitonapit kartonkisilla purkeilla, aterimien ja muiden tarjoiluastioiden materiaalit on myös vaihdettu muovista muihin materiaaleihin sekä businessluokan aamutossut ja muut saman kaltaiset tuotteet on valmistettu kierrätetyistä materiaaleista.

t	2015	2019	2023
Jätteen määrä	86400	166 600	301 000
Kierrätetty osuus	-	56 644	87 290

Taulukko 12. Nesteen jätteen määrä sekä kierrätetty osuus tonneina.

Yllä olevasta taulukosta 12 ilmenee Nesteen tuottaman jätteen määrä sekä kierrätetyn jätteen osuus tonneina. Vuodelta 2015 ei ollut saatavilla tietoa kierrätetyn jätteen määrästä. Jätteen määrässä on laskettuna yhteen ei vaarallisen- sekä vaarallisen jätteen määrät. Toiminnan kasvaessa myös jätteen määrä lisääntyy. Taulukosta 12 on havaittavissa jätteiden määrään kasvu. Kierrätetyn jätteen osuus kuitenkin tukee jätteen määrän kasvua. Yhtiö keskittyy raportoinnissaan jätteiden osalta lähinnä käyttämiinsä uusiutuviin raaka-

aineisiin ja sitä kautta kierrätykseen. Neste tukee EU:n muovistrategiaa sekä kehittää keinoja esimerkiksi muovien kemiallisen kierrätyksen mahdollistamiseksi.

Tutkituista yhtiöistä OP Ryhmä sekä Finnair hyödyntävät päästöjen kompensointia toiminnassaan. Nesteen vastuullisuusraporteista ei löytynyt tietoa kompensoitotoimista vuosien 2015 sekä 2019 osalta. Vuoden 2023 vastuullisuusraportissa Neste kertoi ottavansa kompensointia käyttöön saavuttaakseen hiilidioksidineutraalin tuotannon. Tulevaisuudessa mahdolliset jäljellejäävät tuotantopäästöt, joita ei voida lieventää, kompensoidaan. Tämä tukee yhtiön tavoitetta saavuttaa hiilidioksidineutraali tuotanto vuoteen 2035 mennessä.

OP Ryhmä kompensoi toiminnasta syntyvän jätteen määrää CO₂e-tonneina mitattuna. Vuoden 2019 jälkeen toiminnasta syntyvän jätteen määrä on saatu nolnaan. Kuitenkin vuonna 2022 toiminnasta syntyi 14 CO₂e-tonnia jätettä, joka kompensoitiin vuonna 2023 kokonaisuudessaan. Näin ollen OP Ryhmä hyödyntää kompensointia sen merkityksenmukaisesti oikein.

Finnair kompensoi omia päästöjään omien toimintojensa kautta sekä asiakkaidensa kautta. Yhtiö on tarjonnut asiakkailleen vuodesta 2019 lähtien tavan kompensoida tai vähentää lentojensa hiilidioksidipäästöjä. Asiakkaat voivat valita maksua vastaan joko hiilidioksidipäästöjen hyvittämisen ja/tai biopolttoaineella lentämisen. Yksinkertaisesti asiakkaat siis maksavat lisähinnan siitä, mikäli he haluavat hyvittää lennostaan syntyviä päästöjä tai maksaa siitä, että Finnair käyttää lennolla biopolttoainetta. Hyvityksen määrän asiakas saa itse valita, kuitenkin mitä enemmän on halukas kompensoimaan, sitä kalliimmaksi se tulee. Kompensointia ei kuitenkaan tulisi jättää asiakkaiden murheeksi, sillä yhtiöiden tehtävänä on itse vähentää omia päästöjään.

Yhtiö itse kompensoi esimerkiksi kaikki työntekijöidensä työmatkat, pois lukien lentävän henkilökunnan lentoja, joita ilman palvelua ei voida toteuttaa. Finnairin tavoitteena on lentää hiilidioksidineutraalisti vuoteen 2045 mennessä.

Huhtikuussa 2022 yhtiö aloitti yhteistyön Based Targets -aloitteen (SBTi)

kanssa saadakseen ilmastotavoitteensa linjattua Pariisin sopimuksen mukaisiksi. SBTi edellyttää lentoyhtiöiltä päästöjen vähentämistä omien toimintojensa kautta, eikä se näin ollen ota huomioon ulkopuolisia hiilidioksidipäästöjen kompensointeja. Tämän myötä Finnairin päätavoitteena on keskittyä tulevana vuosina ensisijaisesti vähentämään lentokoneidensa suoria päästöjä. Tämä kuitenkin edellyttää merkittäviä toimenpiteitä esimerkiksi lentokoneiden modernisointia, lentotoiminnan tehostamista ja uusiutuvan lentopolttoaineen käytön huomattavaa lisäämistä.

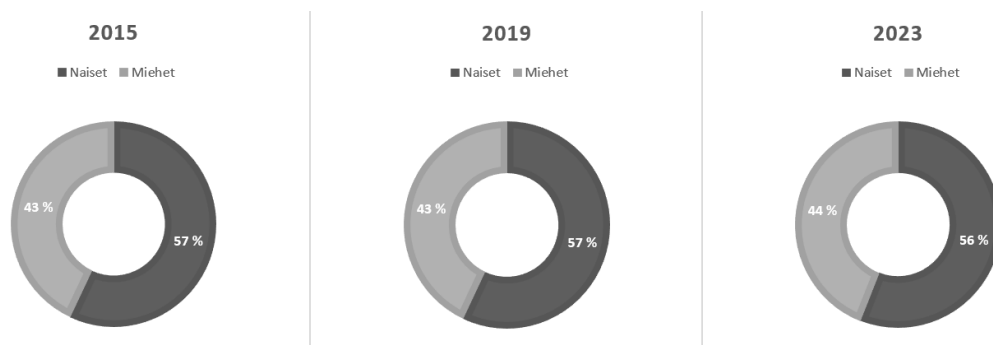
5.2 Sosiaaliset näkökulmat

Kaikki kolme yhtiötä kertovat noudattavansa YK:n ihmisoikeuksia sekä vaativansa myös toimitusketjuiltaan sekä yhteistyökumppaneiltaan samojen arvojen toteuttamista. Tarkasteluvuosina yhtiöissä ei oltu havaittu ihmisoikeusloukkauksiin viittaavia tapauksia. Finnair aloitti vuoden 2022 lopussa strategisen yhteistyön Qatar Airwaysin kanssa. Venäjän suljettu ilmatila on pakottanut lentoyhtiöitä etsimään vaihtoehtoisia reittejä aasiaan. Qatar Airwaysin omistaa Qatarin hallitus. Tämä on ristiriidassa Finnairin ihmisoikeuspolitiikan kanssa, sillä Qatarissa ihmisoikeudet ja etenkin naisten oikeudet ovat huonossa asemassa.

Nesteellä on myös toimintaa korkean riskin maissa. Neste ilmoitti vuoden 2023 vastuullisuusraportissaan ryhtyvänsä toimiin esimerkiksi elinkustannuksiin riittävien palkkojen edistämiseksi toimitusketjuissaan vaatimalla strategisia alihankkijoita sekä toimittajia maksamaan työntekijöilleen elinkustannuksiin riittävää palkkaa vuoteen 2030 mennessä. Tietoa ei kuitenkaan löytynyt siitä, aikooko Neste lopettaa yhteistyön, mikäli tavoite ei täyty.

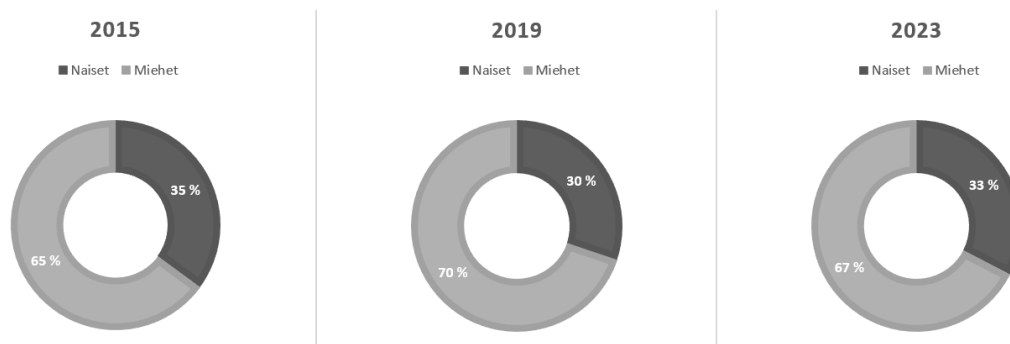
Jokainen tarkasteltu yhtiö raportoi laajasti työntekijöidensä turvallisuudesta, sairauspoissaoloista sekä sukupuoli- ja ikäjakaumasta. Sairauspoissaolot pysyivät samana koko tarkastelu jakson ajalta, eivätkä lukemat olleet poikkeuksellisen suuria. Työtapaturmien määrä puolestaan on ollut laskussa jokaisessa yhtiössä. Työtapaturmia pyritään välttämään muun muassa riittävän

koulutuksen avulla ja nähtävästi koulutuksen määrä sekä laatu on ollut hyvällä tasolla.

Kuva 1. Finnairin henkilöstön sukupuolijakauma prosentteina.

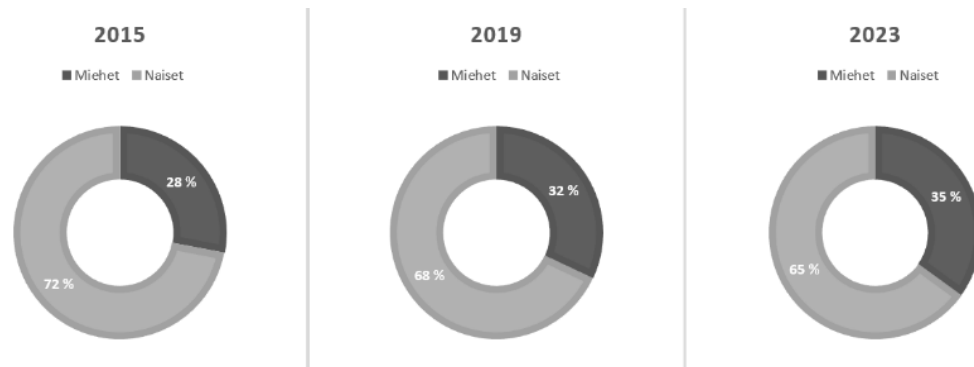
Lentoala on yleisesti naisvoittoista, varsinkin lentokoneiden henkilökunnan osalta. Yllä olevasta kuvasta 1 voidaan havaita naisten määrän olevan suurempi. Finnairin työntekijöiden sukupuolijakauma on pysynyt suhteellisen samana tarkasteluvuosien aikana. Naisten osuus on ollut noin 60 prosenttia ja miesten osuus noin 40 prosenttia. Vuoden 2019 vastuullisuusraportissa Finnair ilmoitti lisäävänsä sukupuolten välistä tasa-arvoa työryhmissä 25 prosenttia vuoteen 2025 mennessä. Miesten määrän ollessa pienempi suhteessa naisten määrään, voi lupaus olla vaikea täyttää.

Kuva 2. Neste Oyj henkilöstön sukupuolijakauma prosentteina.

Toisin kuin Finnairin, Nesteen toimiala on yleisesti miesvoittoisempaa. Yllä oleva kuva 2 tukee tätä väitettä. Miesten osuus on ollut pienessä nousussa,

vuonna 2015 ollen noin 65 prosenttia, 2019 noin 70 prosenttia ja 2023 68 prosenttia. Tarkasteluvuosien välissä on kuitenkin ollut kolme vuotta ja kokonaisotantajakso kahdeksan vuotta, joten voidaan olettaa työntekijöiden jakauman pysyneen suhteellisen samana molemmissa yhtiöissä.

Kuva 3. OP Ryhmän henkilöstön sukupuolijakauma prosentteina.

Yllä olevasta kuvasta 3 voidaan havaita OP Ryhmässä naisten osuuden olevan tarkasteluvuosina suurempi. Miesten osuus on kuitenkin kasvanut vuosien varrella. Vuonna 2015 miesten osuus oli 28 prosenttia ja vuonna 2023 35 prosenttia. OP Ryhmä on ilmoittanutkin panostavansa työntekijöiden tasa-arvoiseen palkkaukseen rekrytoinnissaan.

Työntekijöiden tyytyväisyyden sekä sitoutuneisuuden osalta tietojen löytäminen osoittautui haastavaksi. Tietoja kyllä löytyi siitä, miten jokainen on alallaan paras työnantaja sekä kuinka tyytyväisiä työntekijät ovat mutta mitään konkreettisia lukuja oli haastava löytää. Yhtiöt myös käyttivät eri termejä tyytyväisyyden ja sitoutuneisuuden ilmaisuun sekä vuoden 2015 raporteissa tyytyväisyyttä taikka sitoutuneisuutta ei oltu mitattu ollenkaan. Edellä mainittujen syiden takia tietojen taulukointi oli haastavaa, joten tiedot on esitetty vain tekstimuodossa.

OP Ryhmän osalta työntekijöiden tyytyväisyyttä mitataan draivi-indeksin avulla. Tietoja siitä, miten draivi-indeksi toimii tai miten tulos saadaan ei ollut löydettävissä, joten tässä tutkimuksessa ei perehdytä tähän sen enempää. OP Ryhmän eNPS tulos puolestaan oli löydettävissä vain vuoden 2023 raporteista. Vuoden 2023 eNPS oli 40, mikä on yleisellä tasolla suhteellisen hyvä tulos. Vuoden 2019 osalta oli vain mainittu eNPS luvun pysyneen samalla tasolla edellisvuosiin verrattuna. Vuoden 2023 osalta voidaan todeta työntekijöiden olevan tyytyväisiä työhönsä, sillä tyytyväiset työntekijät todennäköisimmin suosittelevat työpaikkaansa myös muille.

Finnairin vuoden 2019 työntekijä-NPS oli 3,99 ja vuoden 2023 -2. Vuonna 2019 alkaneen pandemian vaikutukset olivat suuret etenkin lentoyhtiöiden toimintaan. Finnair mainitseekin pandemian olleen syynä työtyytyväisyyden laskuun. eNPS lukujen perusteella voidaan pohtia, että olisiko yhtiön kriisitilanteiden hoitamisessa parannettavaa etenkin työntekijöiden huomioimisen osalta.

Nesteen työntekijöiden sitoutuneisuusindeksi on pysynyt samalla tasolla vuosien 2019 ja 2023 aikana, ollen 71 ja 70. Raportoinnissa oli havaittavissa jatkuva työtyytyväisyyden kehittäminen sekä työntekijöistä välittäminen. Sitoutuneisuusindeksin luvut tukevat raportoinnissa havaittuja seikkoja sekä kertovat onnistumisesta.

Asiakastyytyväisyys kuuluu myös ESG:n ”S” kategoriaan. NPS (Net Promotor Score) lukuja tutkiessa oli huomattavissa vastuullisuusraportoinnin muutos. Tutkittujen yhtiöiden vuoden 2015 vastuullisuusraporteissa ei oltu raportoitu NPS tuloksista. Vuosien 2019 sekä 2023 osalta NPS lukujen raportoinnissa oli havaittavissa eroja ja raportointi ei ollut yhtenäistä.

OP Ryhmän osalta vuonna 2019 NPS lukuja oli raportoitu kolmesta eri kohteesta:

- Asiakaskohtaamisen NPS 62

- Bränditason NPS 26
- OP Yrityspankin asiakastyytyväisyys NPS 86

Vuodelta 2023 NPS oli ilmoitettu vain digitaalisten palveluiden osalta. Digitaalisten kanavien NPS oli 55. Vuoden 2023 taulukossa oli mainittu myös vuosi 2019, jolloin digitaalisten kanavien NPS luku oli ollut 53. OP:n tarjoamat NPS luvut viittaavat vahvaan asiakastyytyvyyteen. Lukuja ei kuitenkaan voi vertailla keskenään, sillä niissä on mitattu eri asioita.

Nesteen asiakastyytyväisyys on ollut vuosina 2019 sekä 2023 erinomaisella tasolla. Neste raportoi NPS tulokset prosentteina. Vuoden 2019 NPS oli 59 prosenttia ja vuoden 2023 NPS 58 prosenttia.

Finnairin osalta vuoden 2019 NPS oli 38 ja vuoden 2023 NPS puolestaan 35. Nämäkään luvut eivät ole huonoja tuloksia ja kolmen pisteen lasku kolmen vuoden ajalta ei ole kovin hälyttävää. Finnair oli kuitenkin huomionut vuoden 2023 vastuullisuusraportissaan NPS tulosten laskun ja kertonut sen johtuvan strategisista hankkeista. Vuonna 2023 muutoksia oli tehty muun muassa lentokenttäpalveluihin, lippuluokkiin sekä matkatavarakäytäntöihin. Muutokset eivät selkeästi ole olleet asiakkaiden mieleen mutta Finnairin kannalta tehdyt muutokset lisäävät toiminnallista tehokkuutta sekä taloudellista toimintakykyä.

5.3 Hyvän hallintotavan mukaiset periaatteet

Yhtiöiden vastuullisuusraportit antoivat laajasti tietoa ympäristö- sekä sosiaalisista tekijöistä. Kuitenkin hyvän hallintotavan osalta tärkeät näkökohdat olivat pääasiassa löydettävissä vain yhtiöiden vuosikertomuksista. Hyvä hallinto on yhtä tärkeä osa vastuullisuutta kuin ympäristö- ja sosiaaliset tekijät. Hyvän hallintotavan osalta tässä opinnäytetyössä tutkittiin hallituksen monimuotoisuutta sukupuolijakauman osalta, yhtiön kantaa korruptioon sekä kuinka hyvin yhtiö ja sen johto toteuttaa vastuullisuutta strategiassaan.

Kaikki kolme yhtiötä raportoivat johdon- sekä hallituksen monimuotoisuudesta. Taulukko 13 kertoo tutkittujen yhtiöiden hallitusten sukupuolijakauman.

Sukupuolijakaumat ovat ilmoitettu prosentteina. Jokainen yhtiö mainitsee raporteissaan sukupuolijakauman olevan tärkeä osa monimuotoista hallitusta. Monimuotoiseen hallitukseen toki kuuluu muitakin tekijöitä kuten koulutustausta, ikä sekä kokemus. Tässä tutkimuksessa kuitenkin keskitytään sukupuolijakaumaan.

Vuosi	2015		2019		2023	
Sukupuoli	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet
OP Ryhmä	36%	64%	39%	61%	45 %	55%
Finnair	43%	58%	30%	60%	50%	50%
Neste	43%	57%	38%	62%	25 %	75%

Taulukko 13. Yhtiöiden hallitusten sukupuolijakauma prosentteina

OP Ryhmän sekä Finnairin osalta naisten osuus hallituksessa on tarkasteluvuosien aikana ollut nousussa. Vuoden 2023 osalta taulukosta 13 on havaittavissa naisten sekä miesten edustuksen tasapaino. Näistä kolmesta yhtiöstä OP Ryhmä on asettanut tavoitteet monimuotoisen sukupuolijakauman osalta. Raporteista ei ollut Finnairin osalta havaittavissa erityistä panostusta monimuotoiseen hallitukseen, mutta kuitenkin siihen suuntaan ollaan selkeästi menossa.

Nesteen osalta luvut ovat käänteisiä. Tarkasteluvuosien aikana naisten osuus hallituksessa on laskenut. Neste kuitenkin mainitsee tasapuolisen sukupuolijakauman olevan tärkeä osa monimuotoista hallitusta. Siihen suuntaan ei kuitenkaan olla menossa, vaan päinvastoin. Nesteen johto ilmeisesti kokee muiden tekijöiden olevan tärkeämmässä roolissa hallitusta valittaessa, kuin sukupuolen.

Korruption osalta jokainen tutkittu yhtiö ilmoittaa olevansa ehdottomasti lahjontaa ja korruptiota vastaan. Yhtiöt eivät myöskään tue poliittisia puolueita eivätkä osallistu yksittäisten ehdokkaiden vaalikampanjoiden tukemiseen. Nämä linjaukset noudattavat yhtiöiden sitoumuksia. Näiden sitoumusten lisäksi yhtiöillä on käytössään itse laatimansa ohjeistukset hyvän liiketavan periaatteista. Yhtiöt järjestävät henkilöstölleen koulutuksia, jotka lisäävät

henkilöstön tietoisuutta yhtiön periaatteista ja käytännöistä korruption ja lahjonnan suhteen. Jokainen yhtiö myös aktiivisesti päivittää laatimia ohjeistuksiaan.

Finnairilla sekä Nesteellä on käytössä yhtiön sisäiset ilmoituskanavat korruption ja muiden väärinkäytösten havaitsemiseksi. Tarkasteltuina vuosina Finnair ei saanut yhtäkään ilmoitusta kanavan kautta. Nesteen osalta vuonna 2019 ilmoitettiin 13 väärinkäytösepäilyä, joista suurin osa tuli ilmoitusjärjestelmän kautta. Kaikista ilmoitetuista tapauksista 11 tapauksessa ei ollut näyttöä väärinkäytöksestä. Vuonna 2023 ilmoituksia tuli 30, joista 17 tuli ilmoituskanavan kautta. Kaikista tapauksista 11 aiheutti jatkotoimenpiteitä.

OP Ryhmän toimintaan ei liity isoa korruptioriskiä. Sen sijaan yhtiö on tunnistanut toiminnassaan yhteiskunnallisen vaikutuksensa talousrikollisuuden ja väärinkäytösten torjunnassa. OP Ryhmässä työskentelee talousrikollisuuden torjunnan parissa satoja asiantuntijoita. Näiden asiantuntijoiden määrä on kasvanut tarkastelu vuosien aikana ja vuonna 2023 asiantuntijoita oli noin 500. Asiantuntijat harjoittavat toimia esimerkiksi lahjonnan ja korruption kitkemiseksi sekä kilpailunvastaisuuden poistamiseksi.

Hyvä hallinto heijastuu suoraan ympäristö- ja sosiaalisiin tekijöihin. E (Environment) ja S (Social) kategorioita tutkimalla saadaan vastaus siihen, kuinka hyvin yritys suoriutuu hallinnollisista asioista eli G (Governance) kategoriasta. Jokainen tutkittu yhtiö kertoo vastuullisuuden olevan vahva osa yrityksen strategiaa ja jokapäiväisiä toimia. E ja S tutkimusosioista voidaan päätellä yhtiöiden toteuttavan vastuullisuusstrategioitaan vaihtelevasti. Tutkittavilla yhtiöllä on käytössään kattavat riskienhallinnan prosessit. Yhtiöt ovat tunnistaneeet omiin toimialoihinsa liittyvät riskit ja laatineet toimet näiden riskien välttämiseksi.

OP Ryhmän toimintaan vaikuttaa suuresti kyberriskit. Yhtiö on panostanut tarkastelu vuosien aikana kaikkien toimintojensa sähköistämiseen. Tämä luo riskienhallinnan kannalta uuden ulottuvuuden – kyberturvallisuus. OP Ryhmä on tunnistanut riskin ja tehnyt toimia sen välttämiseksi. Näistä toimista huolimatta

tarkasteluvuosian on sattunut kyberturvallisuutta vaarantavia tapahtumia nousevissa määrin. Nämä tapahtumat vaikuttavat asiakasturvallisuuteen, eli sosiaaliseen ESG kategoriaan. Vuonna 2015 OP Ryhmä havaitsi vain muutaman asiakkaiden yksityisyydensuojaa rikkovan tapauksen. Vuonna 2019 yhtiö sai 11 asiakkaiden henkilötietojen käsittelyyn tai yksityisyydensuojaan liittyvää asiakasvalitusta. Vuonna 2023 vastaava luku oli 22. Yhtiö havaitsi toiminnassaan vuonna 2019 750 tapausta ja vuonna 2023 1081 tapausta, jotka on luokiteltu henkilötietojen tietoturvaloukkauksiksi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan. Tämän lisäksi vuonna 2023 sattui myös yksi tietomurto yksittäisen työntekijän sähköpostiin.

Finnairin toimintaan vaikuttavien riskien synnyt ovat suurilta osin sellaisia, joihin yhtiö ei voi toiminnallaan vaikuttaa. Esimerkkeinä venäjän suljettu ilmatila, pandemia ja polttoaineen hinnan vaihtelu. Yhtiö voi kuitenkin riskienhallinnan kautta vaikuttaa siihen, miten näiden riskien tuomat vaikutukset hoidetaan yhtiössä. Tutkimuksessa aiemmin käsitelty työntekijä-NPS luku puhuu puolestaan.

Nesteen toimintaan liittyy vahvasti korruptio- ja lahjontariksi. Sitä pidetään tyypillisenä öljy- ja kaasusektorin toimialaan liittyvänä riskinä, joka on seurausta sektorin globaalista luonteesta, paikallishallintojen kanssa solmituista sopimussuhteista sekä monimutkaisista toimittajaverkostoista. Korruptio- ja väärinkäytöksiä on ilmoitettu yhtiössä nousevissa määrin tarkasteluvuosien aikana, kuten ylempänä käy ilmi. Nesteen toimintaan liittyy myös suuria ympäristöriskejä. Ympäristöriskien määrä ei ole kuitenkaan ollut hälyttävä tarkasteluvuosien aikana. Vuonna 2019 sattui kaksi vuotoa maaperään ja puolestaan vuonna 2023 vain yksi. Yhtiö on myös tunnistanut palmuöljyn käytöstä aiheutuvan maineriskin ja vähentänyt tuotannossaan perinteisen palmuöljyn raaka-ainekäytön nollaan.

6 Johtopäätökset

Opinnäytetyön viimeisessä osiossa käydään läpi vertailun tuloksia ja johtopäätöksiä, arvostellaan tutkimuksen luotettavuutta sekä lopuksi pohditaan opinnäytetyöprosessia ja arvioidaan omaa oppimista.

4.1 Vertailun tulokset ja johtopäätökset

Vertailtuani valikoitujen yhtiöiden vuosien 2015, 2019 ja 2023 vuosikertomuksia sekä vastuullisuusraportteja sain muodostettua vastauksen tutkimuskysymykseen - miten yritysten ESG-tekijät ovat muuttuneet ajan myötä, vai onko havaittu muutos pelkästään näennäistä?

Vastuullisuusraportoinnin muutos on ollut havaittavissa vuosien varrella. Myös tutkimuksen tulos tukee vastuullisuusraportoinnin muutosta. Vuodelta 2015 oli saatavilla vähemmän tietoa kuin esimerkiksi vuodelta 2023. Vuosien varrella mukaan on myös tullut uusia raportoitavia aihealueita.

Havaittavissa oli myös sosiaalisen- sekä ympäristövastuun painottuminen vastuullisuusraportoinnissa. Vastuullisuusraportointi on aluksi koskenut vain ympäristötekijöitä, mutta ajan myötä mukaan on tullut myös sosiaaliset- sekä hallinnolliset näkökulmat. Nämä sosiaaliset näkökulmat olivat hyvin huomioitu vastuullisuusraportoinnissa mutta hallinnolliset näkökulmat jäivät uupumaan. ESG:n Governance tekijät olivat löydettävissä enimmäkseen yhtiöiden vuosikertomuksista. Tietoja joutui toden teolla etsimään ja ne olivat hajautettu eri kohtiin kertomuksia. Tämä varmasti tulee muuttumaan Euroopan Unionin asettaman CSRD direktiivin myötä.

Vaikka tutkittujen yhtiöiden vastuullisuusraportoinnissa oli paljon samoja raportoitavia tekijöitä, oli silti havaittavissa toimialakohtaiset erot. Yhtiöt raportoivat niistä tekijöistä, jotka koskettavat omaa toimialaa eniten. Esimerkiksi Neste oli ainoa yhtiö, joka raportoiti vedenkäytöstään. Tämä on kuitenkin ymmärrettävää, sillä Finnairin ja OP Ryhmän toimintaan ei suoranaisesti liity

suuria määriä vedenkäyttöä. Opinnäytetyön tarkoitus ei kuitenkaan ole vertailla tutkittuja yhtiöitä keskenään, vaan selvittää miten ESG tekijät ovat muuttuneet. Jonkin asteista vertailua pystyisi kuitenkin yhtiöistä varmasti tekemään.

OP Ryhmän omista toiminnoista ei aiheudu niin mittavia ympäristöhaittoja kuten esimerkiksi Finnairin toiminnasta. OP Ryhmän ympäristövastuu heijastuu enemmänkin tarjottaviin tuotteisiin. Yhtiö onkin kehittänyt vastuullisuuttaan tarjoamiensa tuotteiden kautta. OP Ryhmä haluaa tarjota asiakkailleen kestäviä sijoitustuotteita. Tämä on linjassa yhtiön strategian kanssa. Yksi OP Ryhmän pitkän aikavälin tavoite on saavuttaa yritysluottosalkkujensa ja hoitamiensa rahastojen osalta hiilineutraaliuus vuoteen 2050 mennessä. Rahastojen osalta tullaan puolittamaan kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti sekä yritysluottosalkkujen päästöjä vähennetään 25 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Tähän suuntaan ollaan vahvasti menossa, sillä esimerkiksi vuoden 2023 vastuullisuusraportista ilmeni, ettei OP Ryhmä rahoita uusia kivihiiivoimalaitoksia tai -kaivoksia eikä niiden rakentamista suunnittelevia yhtiöitä. OP Yrityspankki ei myöskään solmi uusia yritysasiakkuuksia, joissa taloudellinen riippuvuus kivihiiilen energiankäytöstä on yli 5 prosenttia liikevaihdolla mitattuna.

Vaikka OP Ryhmän päästöt ovat huomattavasti vähäisempiä kuin kahden muun tutkitun yhtiön on OP Ryhmä onnistunut oman toimintansa osalta vähentämään päästöjään. Lyhyen- ja keskipitkän aikavälin tavoitteet ovat linjassa yhtiön strategian kanssa. Tavoitteena on olla hiilineutraali oman toiminnan Scope 1 ja Scope 2 päästöjen osalta vuoteen 2025 mennessä. Uskon tämän olevan saavutettavissa muutaman vuoden kuluessa.

Yhtiön Scope 1 ja Scope 2 päästöt ovat vähentyneet tarkasteluvuosien aikana. OP Ryhmä on toiminnassaan panostanut uusiutuvan energiankäyttöön huomattavasti. Vuodesta 2015 vuoteen 2023 uusiutuvan energian käyttö on noussut 35 prosentista 99,2 prosenttiyksikköön. Osassa Scope 1 ja Scope 2 osa-alueissa on kuitenkin vain huomioitu OP Ryhmän Helsingissä sijaitsevat toimipisteet. Tämä ei siis anna kuvaa yrityksen koko toiminnasta.

Kehitysehdotuksena olisikin lisätä raportointiin myös muut toimipisteet, jotta raportointi olisi entistä kattavampaa sekä luotettavampaa.

Scope 3 päästöjen osalta OP Ryhmä on saavuttanut nolla päästöt toiminnoista syntyvistä jätteistä. Kuitenkin vuonna 2022, jätteiden päästöt nousivat nollasta 14 CO₂e-tonniin. Vuoden 2023 osalta yhtiö on hyödyntänyt päästöjen kompensatiota saadakseen lukeman takaisin nolnaan. Tämän perusteella voidaan todeta yhtiön hyödyntävän kompensatiota sen tarkoituksen mukaisesti. Tällainen toiminta on loistava erimerkki siitä, ettei kompensatiota kuulu hyödyntää ensisijaisena keinona päästöjen vähentämiseksi.

Sosiaalisten ESG tekijöiden osalta OP Ryhmä panostaa jatkuvasti niin työntekijöiden kuin asiakkaidenkin tyytyväisyyteen. Työntekijöille tarjotaan riittävästi koulutusta sekä tarkasteluvuosien aikana työryhmien rakennetta on muutettu. Muutos on tuottanut tuloksia, sekä lisännyt työtyytyväisyyttä. OP Ryhmä myös panostaa sukupuolten tasapuoliseen palkkaukseen. Naisten osuus on silti ollut suurempi tarkasteltujen vuosien aikana. Tämä ei kuitenkaan kerro koko totuutta, sillä yhtiöllä ei ole valtaa vaikuttaa siihen, ketä töihin hakee. Myöskin muut seikat saattavat painottua enemmän kuin pelkkä sukupuoli. Tämä pätee kaikkiin kolmeen yritykseen.

OP Ryhmän tarjoamat eNPS luvut viittaavat hyvään asiakastyytyväisyyteen. Vuoden 2023 osalta oli raportoitu vain digitaalisten palveluiden eNPS luku. Tämä käy jokseenkin järkeen, sillä yhtiö on panostanut toiminnassaan digitaalisten palveluiden käyttöön sekä saatavuuteen. Havaittavissa on myös se, että yhtiöt raportoivat siitä mikä on heille tärkeää ja millä on yhtiön toiminnan kannalta eniten painoarvoa. Euroopan Unionin asettama CSRD direktiivi tulee varmasti vaikuttamaan tähänkin, luoden yhtenäisemmän pohjan vastuullisuusraportoinnille.

Hyvän hallintotavan mukaisista ESG tekijöistä OP Ryhmä oli ainoa, joka oli asettanut tavoitteeksi hallituksen sekä johdon monimuotoisuuden sukupuolen osalta. Yhtiö on hienosti päässyt kohti tavoitetta ja vuoden 2023 osalta naisten ja miesten osuudet olivat melkein samansuuruiset. Tästä herää kuitenkin

kysymys, että onko sukupuolijakaumalla kuitenkaan niin suurta painoarvoa kuin esimerkiksi ihmisten taustoilla sekä kokemuksilla. Taustalla tässä on luultavasti yhteiskunnan asettamat normit naisten sekä miesten tasapuolisuudesta. Vaikka itse kannatankin tasa-arvoa, mielestäni hallitusta valittaessa huomiota tulisi kiinnittää kokonaisvaltaisesti kaikkiin ominaisuuksiin eikä vain yhteen tiettyyn ominaisuuteen. Jo teoriaosiossa ilmeni, että monimuotoisuudella tarkoitetaan yrityksen hallituksen koostumista erilaisista jäsenistä, jotka kukin tuovat mukanaan erilaisia taustoja, kokemuksia, taitoja ja näkökulmia.

OP Ryhmän linja korruptioon sekä lahjontaan on ehdottoman kielteinen. Yhtiön toimintaan ei liity isoa korruptioriskiä mutta OP Ryhmä on tunnistanut mahdollisen vaikutuksensa talousrikollisuuden sekä väärinkäytösten torjunnassa ja onkin aktiivisesti osallistunut niiden torjuntaan. Tarkasteluvuosien aikana yhtiö on lisännyt asiantuntijoita työskentelemään korruption ja lahjonnan kitkemiseksi sekä kilpailunvastaisuuden poistamiseksi. Tämä tukee vahvasti yhtiön linjausta korruption sekä lahjonnan suhteen.

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta OP Ryhmän osalta, että yhtiön strategia on linjassa vastuullisuustoimien sekä niiden toteutuksen kanssa. Vastuullisuus sekä toimet sen saavuttamiseksi eivät ole jääneet vain puheen tasolle, vaan ESG tekijöissä on havaittavissa selkeää muutosta kohti parempaa ja entistä vastuullisempaa toimintaa.

Finnair puolestaan vaikuttaa toiminnallaan suoraan esimerkiksi ilmastoon. Lentämisestä aiheutuu huomattavia päästöjä, jotka ovat haitallisia ympäristölle. Päästöt ympäristöön heikentävät ekosysteemiä ja vaikuttavat sitä kautta ympäröiviin yhteiskuntiin ja niiden toimintaan. Lentämisestä aiheutuvat päästöt ovatkin olleet kuuma puheenaihe viimevuosien aikana. Lentoyhtiötä veloitetaan vähentämään päästöjään niin kuluttajien toimesta kuin tiukentuvan sääntelyn myötä.

Finnairin omasta toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt Scope 1 luokassa, ovat olleet ennen pandemiaa nousussa. Pandemian jälkeen Scope 1 päästöt ovat puolestaan hieman laskeneet. Lieneekö tähän vaikuttanut

pandemian tuoma matkustuksen väheneminen vai yhtiön toiminnan muutos. Tarkasteluvuosina Finnair on lisännyt uusiutuvien lentopolttoaineiden käyttöä. Niiden osuus on kuitenkin hyvin pieni polttoaineiden kokonaiskulutuksesta (0,2%). Uusiutuvia lentopolttoaineita on saatavilla markkinoilta hyvin. Tästä herääkin kysymys, että miksi yhtiö, joka kertoo haluavansa olla edelläkävijä vastuullisuudessa ei hyödynnä toiminnassaan vähäpäästöisempiä lentopolttoaineita sen enempää. Finnair mainitsee kalliiden hintojen olevan syynä tähän. Sen sijaan, että panostettaisiin kevyempiin tarjoiluvaunuihin lentokoneen painon vähentämiseksi, yhtiö voisi pohtia resurssien suuntaamista esimerkiksi uusiutuvien lentopolttoaineiden pariin. Vaikka lentokoneen painolla onkin suuri merkitys sen kulutukseen, en usko kevyempien tarjoiluvaunujen vähentävän päästöjä niin huomattavissa määrin.

Finnairin Scope 2 päästöt, eli yhtiön oma energiankulutus on puolestaan vähentynyt tarkasteluvuosien aikana. Kokonaisenergiankulutus on ollut tasaisessa laskussa ja yhtiö on panostanut energiatehokkuuteen toiminnassaan. Energiatehokkuuden lisäämiseksi Finnair raportoi purkaneensa lentokonehalleja Helsinki-Vantaan terminaalilaaajenuksen tieltä, toimitilojen vuokraamisen ulkopuolisille toimitsijoille sekä leudot sääolosuhteet. Vaikka nämä tekijät ovatkin vähentäneet energiankulutusta en henkilökohtaisesti koe toimien olevan kovin uskottavia, päinvastoin jopa hieman kyseenalaisia. Esimerkiksi vuokraamalla toimitiloja muille vähentää se kyllä yrityksen omaa energian kulutusta, mutta kyseinen rakennus ja toimitila ovat silti olemassa ja siitä syntyy edelleen päästöjä. Nyt se on vain siirretty jonkun muun yrityksen vastuulle. Myöskin lentokonehallien purkaminen ei ole ollut Finnairin oman halun takana, vaan pakollinen toimenpide. Sääolosuhteiden mainitseminen on myöskin hieman huvittavaa. Yhtiön energiatehokkuus ei voi perustua sääolosuhteisiin vaan aitoihin toimiin energiatehokkuuden lisäämiseksi.

Positiivisen asiana kuitenkin näen Finnairin panostuksen aurinkoenergian hyödyntämiseen. Yhtiö on hyödyntänyt Cool Gargo terminaalin kattoa asentamalla sinne aurinkopaneeleja. Aurinkopaneelien ansiosta yhtiö pystyy kattamaan niistä syntyvällä energialla koko Cool Gargo kiinteistön

energiankulutuksen. Vaikka aurinkoenergian osuus onkin hyvin pieni verrattuna yhtiön kokonaisenergiankulutukseen, on tässä havaittavissa edes pientä muutosta kohti aidosti vastuullisia toimia.

Jätteen määrän osalta Finnair on pystynyt hillitsemään toiminnoistaan syntyvää jätettä. Jätteen määrä on siis vähentynyt tarkasteluvuosien välissä. Myöskin kierrätetyn jätteen osuus on lisääntynyt suhteessa tuotetun jätteen määrään. Suurin osa jätteistä syntyy lentomatkuksesta lennon aikana tarjotuista tuotteista. Jätteen määrän lasku kertookin siitä, että Finnair on onnistuneesti kyennyt toiminnallaan pienentämään lentomatkustamisesta syntyvää jätettä. Materiaaleja on vaihdettu kestävämpiin sekä ekologisempiin vaihtoehtoihin ja turhaa jätteen syntyä on pyritty vähentämään. Toimet ovat mielestäni olleet riittäviä, sillä lentomatkuksesta aiheutuu pakostakin jätettä, eikä jätteen syntyä näin ollen voida kokonaan ehkäistä.

Kuten jo aiemmin on mainittu Finnair hyödyntää toiminnassaan päästöjen kompensointia. Vuodesta 2019 lähtien asiakkaat ovat voineet kompensoida lennoista syntyviä kasvihuonekaasupäästöjä. Tämä ei kuitenkaan ole ideaali tilanne päästöjen kompensoinnin kannalta. Yhtiöiden tulisi itse kompensoida toiminnoistaan syntyviä päästöjä, eikä vierittää sitä asiakkaiden vastuulle. Mielestäni tämä on vastuutonta toimintaa. Asiakkaiden kautta tapahtuvan kompensoinnin lisäksi Finnair kompensoi myös itse päästöjään. Yhtiön toiminnoista syntyvät päästöt eivät kuitenkaan ole sillä tasolla, että päästöjen kompensoinnista olisi hyötyä kompensointielle tarkoitetulla tavalla.

Finnair on asettanut tavoitteekseen lentää hiilidioksidineutraalisti vuoteen 2045 mennessä. Tämän myötä yhtiö on aloittanut yhteistyön Based Targets -aloitteen kanssa. SBTi ei kuitenkaan huomioi ulkopuolisia hiilidioksidipäästöjen kompensointeja vaan edellyttää yhtiöiden päästöjen vähentämistä omien toimintojen kautta. Finnair onkin aloitteeseen liittymisen myötä ilmoittanut keskittyvänsä jatkossa vähentämään ensisijaisesti lentokoneidensa suorja päästöjä. Lentokoneiden suorien päästöjen vähentäminen olisi mielestäni kuulunut olla jo ajat sitten ensisijainen keino, eikä vasta nyt, kun asiakkaiden kompensointi ei huomioidakaan päästöjen vähentämisessä. Aidosti

vastuullinen yhtiö olisi tämän ymmärtänyt. Nyt vastuullisuus tältä osin on ollut heikkoa sekä keinot sen saavuttamiseksi kyseenalaisia. Jatkossa uskon yhtiön kuitenkin kiinnittävän tähän enemmän huomioita Based Targets – aloitteen ansiosta. Aika näyttää millaisia toimia yhtiö jatkossa aikoo käyttää tavoitteen saavuttamiseksi sekä toteutuuko asetettu tavoite.

Sosiaalisten ESG tekijöiden osalta Finnair noudattaa YK:n ihmisoikeuksia sekä vaatii samaa toimitusketjuiltaan sekä yhteistyökumppaneiltaan. Tai näin ainakin sanotaan. Silmäni osui heti Finnairin strateginen yhteistyö Qatar Airwaysin kanssa. En henkilökohtaisesti usko ihmisoikeuksien olevan samalla tasolla kyseisessä yhtiössä, mitä Finnair vaatii yhteistyökumppaneiltaan. Qatar Airwaysin omistaa Qatarin hallitus, joka on tunnettu ihmisoikeuksien ja etenkin naisten oikeuksien polkemisesta. Yhteistyötä kuitenkin perusteltiin ns. pakon edestä, sillä venäjän suljettu ilmatila on pakottanut lentoyhtiöitä etsimään vaihtoehtoisia reittejä aasiaan. Kyseinen yhteistyö liittyykin siihen, että Finnair voi tehdä välilaskun Qatarissa ja jatkaa siitä Aasian maihin. Tämä siis liittyy puhtaasti yhtiön strategiaan ja voiton tavoittelemiseen.

Työntekijöiden osalta Finnairin henkilökunta on naisvoittoista, kuten ilmailualalta voidaan olettaa. Yhtiö on ilmoittanut lisäävänsä sukupuolten välistä tasa-arvoa työryhmissä 25 prosenttia vuoteen 2025 mennessä. Kuitenkaan keinoja tämän saavuttamiseksi ei ole avattu sen enempää. Työntekijöiden tyytyväisyys puolestaan ei ole hyvällä tasolla yhtiössä. Työntekijä-NPS on ollut laskussa ja kääntynyt negatiivisen puolelle vuoden 2019 jälkeen. Yhtiö perustelee tyytyväisyyden laskua pandemiasta aiheutuneen taakan vuoksi. Tämä heijastaa suoraan yhtiön kriisinhallintaan. Työntekijät ovat tärkeä osa yhtiötä ja edellytys sen toiminnalle. Tämän vuoksi työntekijöiden tyytyväisyydestä tulisi pitää huoli myös kriisitilanteiden aikana. Vuonna 2023 eNPS luku oli -2. Pandemiasta on jo kulunut tässä kohtaa muutama vuosi, joten luulisi luvun olevan suhteellisen samalla tasolla, kuin ennen pandemiaa.

Asiakastyytyväisyyden osalta NPS luku on laskenut muutaman yksikön verran. Luku on kuitenkin suhteellisen hyvä. Tästä huolimatta Finnair on huomionut laskun luvuissa ja kertonut sen johtuvan strategisista hankkeista, jotka eivät ole

miellyttäneet asiakkaita. Nämä strategiset hankkeet lisäävät yhtiön toiminnallista tehokkuutta sekä taloudellusta toimintakykyä. Tässä on suoraan havaittavissa yhtiöiden niin sanottu päätavoite, eli voiton maksimointi. En kuitenkaan koe, että tässä tapauksessa voiton maksimointi olisi mennyt kovin paljolla asiakkaiden tyytyväisyyden edelle.

Hyvä hallintotapa heijastuu suoraan sosiaalisiin- ja ympäristötekijöihin. Finnairin osalta yhtiö noudattaa lakeja, on korruptiota ja lahjontaa vastaan sekä ilmoittaa hallituksensa monimuotoisuuden. Totuuden siitä, miten yhtiön hallinto toteuttaa strategiaa löytää kuitenkin tutkimalla sosiaalisia- ja ympäristötekijöitä. Finnairin osalta yhtiön strategia ja toimet sen saavuttamiseksi ovat olleet ristiriidassa. Tähän on varmasti vaikuttanut pandemia sekä sen jälkeen Venäjän ilmatilan sulkeminen. Yhtiö päättikin vuonna 2023 uudistaa strategiansa. Uudistettu strategia tähtää toiminnan kannattavuuden palauttamiseen ja kilpailukyvyyn rakentamiseen Venäjän ilmatilan sulusta riippumatta. Nähtäväksi jää, miten yhtiö alkaa toteuttamaan uudistettua strategiaansa sekä millaiset vaikutukset siitä tulee olemaan niin asiakkaisiin kuin ympäröivään yhteiskuntaan. Sen voin kuitenkin todeta, että paljon on parantamisen varaa ihan joka osa-alueella.

Finnair on moneen otteeseen ilmoittanut halustaan olla vastuullinen lentoyhtiö sekä edelläkävijä verrattuna muihin yhtiöihin. Suurin osa Finnairin toimista ei kuitenkaan tue tätä sanomaa. Jos Finnair todella haluaisi olla edelläkävijä vastuullisuuden saralla, olisi sen pitänyt toimia jo alusta asti eri tavalla. Nyt suurin osa vastuullisuudesta jää vain puheen tasolle sekä toimet vastuullisuuden saavuttamiseksi ovat olleet kyseenalaisia. Mieleeni herää kysymys, että haluaako yhtiö todella olla vastuullinen toimija vai onko ensisijainen tavoite sittenkin voiton maksimointi. Tästä huolimatta yhtiöllä on myös joitain toimia, joiden uskon tähtäävän aidosti vastuullisuuteen. Nämä toimet kuitenkin jäävät taka-alalle. Vuoden 2023 raporteista oli havaittavissa, että yhtiö on itsekin havainnut muutaman kohdan, joissa olisi parantamisen varaa. Nähtäväksi jää, muuttuuko yhtiön toiminta aidosti vastuullisempaan suuntaan.

Nesteellä on toimialansa kautta suuri vaikutus kuluttajien ja sidosryhmiensä ympäristökuormituksen osalta. Tällä osa-alueella Neste onkin onnistunut loistavasti. Yhtiö tarjoaa asiakkailleen mahdollisuuden vähentää eri toiminnoista syntyviä päästöjä esimerkiksi uusiutuvien polttoaineiden kautta. Siltä osin yhtiön strategia ja tavoitteet ovat linjassa keskenään. Tästä huolimatta yhtiön tulisi kiinnittää huomiota myös omiin päästöihinsä. Scope 1 ja 2 osalta Neste on onnistunut vähentämään päästöjään tarkasteluvuosien aikana. Scope 3 osalta päästöt ovat puolestaan kasvaneet. Neste on kuitenkin kiinnittänyt tähän huomiota ja tehnyt suunnitelmia myös Scope 3 päästöjen vähentämisen osalta.

Yhtiön kokonaisenergiankulutuksen osalta luvut ovat pysyneet suhteellisen samoina. Isoja muutoksia luvuissa ei ole tapahtunut mutta puolestaan energiatehokkuus on ollut nousussa. Neste onkin panostanut energiatehokkuuden lisäämiseen toiminnoissaan eri keinoin. Tämä tukee yhtiön linjausta siitä, että energiankäytön hallinta perustuu energiatehokkuusperiaatteeseen. Vaikka yhtiön kokonaisenergiankulutus onkin pysynyt samana, on Neste silti huomionnut energiatehokkuuden tehostamisen ja onnistunut siinä yhtiön linjausten mukaisesti.

Kuten aiemmin on jo todettu, Nesteen Scope 3 päästöt ovat olleet nousussa tarkasteluvuosien aikana. Yhtiön Scope 3 päästöt perustuvat raaka-aineiden hankintaan ja myyntiin. Nesteen toiminta on kasvanut tarkasteltujen vuosien aikana, mikä luonnollisesti lisää tarvetta hankkia yhä enemmän raaka-aineita, jotta voidaan vastata kasvaneeseen kysyntään. Tämän myötä myös tuotettujen tuotteiden loppukäyttö lisääntyy. Neste ei ole vuosina 2015 sekä 2019 kiinnittänyt erityistä huomiota Scope 3 päästöihin taikka niiden vähentämiseen. Vuonna 2023 yhtiö on herännyt todellisuuteen ja tiedostanut tarpeen Scope 3 päästöjen vähentämiseksi. Vaikka Nesteellä onkin suuri vaikutusvalta asiakkaidensa vastuullisuuteen ja päästöjen vähentämiseen tulisi yhtiön kiinnittää huomiota myös omien päästöjen hillintään.

Nesteellä on ollut kaikki mahdollisuudet ryhtyä vähentämään Scope 3 päästöjään, mutta tähän on herätty vasta nyt. On kuitenkin hyvä asia, että yhtiö vihdoin tiedostaa tämän ja on ryhtynyt heti toimiin päästöjen vähentämiseksi.

Neste onkin asettanut tavoitteekseen vähentää myytyjen tuotteiden käyttövaiheen päästöjen intensiteettiä 50 prosentilla vuoteen 2040 mennessä verrattuna vuoteen 2020. Toimet tavoitteen saavuttamiseksi on jo aloitettu ja vuoden 2023 osalta yhtiö onnistui parantamaan merikuljetuksesta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Tähän pätee mielestäni hyvin sanonta ”parempi myöhään, kuin ei milloinkaan”

Neste haluaa toiminnallaan taata luonnonmonimuotisuuden säilyttämisen ja harjoittaakin tätä periaatetta erinomaisesti. Yhtiö on jatkuvasti mukana tukemassa ja kehittämässä keinoja uusiutuvien raaka-aineiden käyttömahdollisuuksista. Yhtiö hyödyntääkin jätteitä raaka-aineina toiminnassaan. Jätteen ja tähteen osuus uusiutvista raaka-aineista oli vuonna 2023 huimat 92 prosenttia. Tämä kertoo mielestäni siitä, että yhtiö tahtoo todella olla vastuullinen toimija ja oikeasti pyrkii kohti vastuullisuutta.

Työntekijät ovat mielestäni yhtiön tärkein voimavara, sillä ilman työntekijöitä yhtiön on mahdotonta jatkaa toimintaansa. Siksi työntekijöiden hyvinvoinnista sekä turvallisuudesta tulisikin huolehtia. Tässä Neste on onnistunut loistavasti. Työntekijöistään välittäminen on tuotu ilmi laajasti yhtiön vuosi- sekä vastuullisuusraporteissa. Työntekijä eNPS luvut tukevat raportointia ja viestivät siitä, ettei työntekijöistä välittäminen ole jäänyt vain puheen tasolle. Myöskin työtapaturmien määrän lasku tukee raportointia. Neste siis aidosti välittää työntekijöistään ja haluaa luoda heille mahdollisimman mielekkään sekä turvallisen työympäristön.

Asiakkaistaan välittäminen näkyy myös yhtiön raportoinnissa.

Asiakastyytyväisyys on ollut erinomaisella tasolla tarkasteltujen vuosien aikana. Nesteen NPS luvut viestivät siitä, että asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä Nesteen toimintaan ja suosittelevat mielellään kyseistä yhtiötä myös muille. Neste on mielestäni onnistunut vastaamaan kuluttajien vaatimuksiin vastuullisuudesta sekä kestävydestä erinomaisesti. Tämä on huomioitu myös yhtiön strategiassa sekä tavoitteissa.

Nesteen harjoittama tiivis sidosryhmäyhteistyö tukee monta asiaa yhtiön toiminnassa. Se näkyy melkein joka ESG:n osa-alueella, niin ympäristö-, sosiaalisissa- kuin hallinnollisissa tekijöissä. Yhtiö harjoittaa sidosryhmäyhteistyötä kommunikoimalla jatkuvasti kuluttajien, toimitusketjujen sekä muiden Nesteen kannalta tärkeiden sidosryhmien kanssa. Tämä luo valtavan edun yhtiölle ja on erittäin hyvä keino kehittää toimintaa vastuullisempaan sekä tuottavampaan suuntaan. Sidosryhmäyhteistyön ansiosta Neste onkin onnistunut esimerkiksi kehittämään uusiutuvien raaka-aineiden käyttömahdollisuuksia sekä tuomaan markkinoille entistä kestävämpiä ratkaisuja kuluttajille. Nämä toimet ovat linjassa yhtiön strategian kanssa.

Kuten OP Ryhmä ja Finnair myös Neste on sitoutunut noudattamaan YK:n ihmisoikeuksia sekä vaativansa niiden noudattamista myös yhteistyökumppaneiltaan. Nesteellä on toimintaa korkean riskin maissa, joissa ihmisoikeudet eivät välttämättä toteudu. Yhtiö on tiedostanut tämän ja pyrkinyt välttämään riskien syntymistä. Neste on linjannut vaativansa vuoteen 2030 mennessä toimitusketjuiltaan elinkustannuksiin riittävien palkkojen maksamista. Tietoa siitä aikooko Neste lopettaa yhteistyön sellaisten yhteistyökumppaneiden kanssa, joissa tämä ei toteudu ei ollut löydettävissä. Nähtäväksi jää toteutuuko tämä vaatimus oikeasti vai jääkö se vain puheen tasolle.

Korruption ja lahjonnan osalta öljynjalostusala mielletään yleensä korkean riskin toimialaksi. Neste tiedostaa toimintaansa liittyvät mahdolliset korruptio- sekä lahjonta riskit ja on pyrkinyt edistämään keinoja sen kitkemiseksi. Nesteellä on käytössä yhtiön sisäinen kanava, johon työntekijät ja myös yhtiön sidosryhmät voivat ilmoittaa mahdollisista riskeistä. Kanava on ollut aktiivisessa käytössä ja sitä kautta on ilmoitettu väärinkäytösepäilyjä. Väärinkäytösepäilyjen määrä on ollut nousussa tarkasteltuina vuosina. Vuonna 2019 kaikista ilmoituksista kaksi johti jatkotoimenpiteisiin ja vuonna 2023 puolestaan 11 johti jatkotoimenpiteisiin. Vuoden 2023 luku on mielestäni hälyttävä. Siitä millaisia tapaukset ovat olleet tai mihin ne ovat johtaneet ei löytynyt tietoa. Kuitenkin voidaan todeta luvun olevan suhteellisen korkea. Nesteen tulisi jatkossa kiinnittää tähän enemmän

huomiota ja päivittää strategiaansa korruption ja lahjonnan osalta, jotta tulevina vuosina luku saataisiin matalammalle tasolle.

Nesteen hallitus toteuttaa strategiaa ja vastuullisuutta hyvin. Monella ESG:n osa-alueella yhtiön strategia oli linjassa tehtyjen toimien kanssa. Kuitenkin pieniä ristiriitoja oli havaittavissa. Tästä huolimatta uskon Nesteen pääsevään asettamiin tavoitteisiinsa määrä ajassa. Hallituksen monimuotisuuden osalta yhtiö painottaa selkeästi muita tekijöitä enemmän kuin sukupuolijakaumaa, sillä yhtiön hallitus koostuu suurilta osin miehistä. Tämä ei kuitenkaan ole mielestäni huono asia. OP Ryhmän kohdalla jo pohdin kysymyksiä siitä, mitkä tekijät todella luovat monimuotoisen hallituksen. Sama pohdinta pätee myös tähän. Hallitusta valittaessa huomiota tulisi kiinnittää kokonaisvaltaisesti kaikkiin ominaisuuksiin eikä vain yhteen tiettyyn ominaisuuteen.

Vastuullisuus on yksi Nesteen arvoista ja se näkyy myös yhtiön kaikissa toimissa. ESG:n eri osa-alueissa olikin havaittavissa aitoa muutosta kohti vastuullisempaa toimintaa. Kukaan tai mikään ei kuitenkaan voi olla täydellinen, vaan aina löytyy parannettavaa. Vastuullisena toimijana Nesteellä on suuri vaikutus asiakkaidensa sekä sidosryhmiensä vastuullisuuteen sekä kulutukseen. Luomalla kestäviä ja ekologisia ratkaisuja kuluttajilleen yhtiö myös turvaa luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Mielestäni voidaankin todeta Nesteen todella oleva edelläkävijä sekä suunnannäyttävä tältä osin. Vaikka yhtiön omassa toiminnassa onkin vielä parantamisen varaa esimerkiksi Scope 3 päästöjen osalta on yhtiön toimissa silti havaittavissa muutosta kohti aidosti vastuullisempaa tulevaisuutta.

4.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tässä alaluvussa arvioidaan opinnäytetyön luotettavuutta reliabiliteetin sekä validiteetin kautta. Validiteetti tarkoittaa, että tutkimuksessa on tutkittu luvattuja asioita. Reliabiliteetti puolestaan tarkoittaa tutkimustulosten toistettavuutta, mikäli tutkimus tehtäisiin uudestaan, saataisiinko sama tulos. (Tuomi;ym., 2018 s. 6.2)

Yksi luotettavuuden kysymys liittyy aiheen asetteluun ja rajaukseen. Opinnäytetyön aihe oli todella laaja ja rajauksia pyrittiin tekemään valikoimalla tarkasteluvuosiksi 2015, 2019 sekä 2023. Tarkastelukausi on kuitenkin niin pitkä, ettei se aiheuttanut riskiä luotettavuuden kannalta, vaan päinvastoin. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia ESG tekijöiden kehitystä valikoiduissa yhtiöissä. Tarkastelu väli oli tähän tarkoitukseen juuri sopiva ja sen ansiosta saatiin kattava kuva kehityksestä sekä sen suunnasta. Tutkimusosiota tehdessä rajauksia piti myös tehdä ja sosiaalisen-, ympäristö- sekä hallintovastuun osalta monta mitattavaa/laadullista aihetta jäi raportoimatta. Tämä saattaa myös vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Luotettavuuden lisäämiseksi pyrittiin kokoamaan ESG:n tärkeimmät sekä raportoiduimmat aihealueet tutkimusosioon. Tätä tuki tekemäni taulukko yleisimmistä ESG mittareista. Taulukko antoi hyvän pohjan itse tutkimukselle. Tutkimuksessa onnistuttiin löytämään ESG:n kannalta olennaisia aiheita, mikä viittaa siihen, että riski ei toteutunut.

Toinen luotettavuuden kysymys liittyy tutkimuksen aineistoon. Tutkimuksen aineisto kerättiin yhtiöiden vuosikertomuksista sekä vastuullisuusraporteista. Näin ollen aineisto on ollut luotettava. Aineiston luotettavuutta kuitenkin saattaa heikentää aiemmin mainittu yhtenäisyyden puutos. Yhtiöt raportoivat siitä, mikä on heidän kannaltaan tärkeää sekä luo mahdollisimman positiivisen kuvan yrityksen toiminnasta. Tutkimusta tehdessä, piti kuitenkin osata nähdä mainospuheen läpi ja keskittyä olennaisiin ESG tekijöihin. Tältä osin luotettavuutta lisäsi se, että tutkimuksessa onnistuttiin löytämään keskeisimpien ESG tekijöiden kannalta relevantit tiedot, joiden avulla onnistuttiin luomaan syvälinen näkemys aiheesta.

Tutkimuksessa käytetty aineisto myös tukee tutkimuksen reliabiliteettia eli toistettavuutta. Mikäli tutkimus tehtäisiin uudestaan, saataisiin todennäköisesti sama tulos. Yhtiöiden raportoimat tiedot eivät muutu, vaan pysyvät samoina. Tämän myötä kuka tahansa löytäisi samat luvut ja päätyisi samaan lopputulokseen käyttäen samoja aineistoja.

Tutkimuksessa havaittiin siis joitakin riskejä, jotka voivat heikentää validiteettia sekä reliabiliteettia. Merkittävimmät riskit liittyivät aineiston rajaukseen sekä keräämiseen. Näiden riskien toteutumisesta ei kuitenkaan ole selkeitä merkkejä vaan päinvastoin. Tutkimustulos viittaa siihen, etteivät riskit toteutuneet. Kokonaisuudessaan tutkimuksen validiteetin sekä reliabiliteetin arvioidaan olevan melko hyvällä tasolla.

4.3 Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi

Tässä alaluvussa tarkastellaan opinnäytetyöprosessia sekä arvioidaan omaa oppimista. Vastuullisuus on aiheena ajankohtainen ja tärkeä. Se koskettaa meitä kaikkia, niin kuluttajia kuin yrityksiäkin. Tämän myötä aiheeksi valikoitui ESG. Terminä ESG oli minulle jo ennestään tuttu sijoittamisen kautta. Lähdin toteuttamaan opinnäytetyötäni kuitenkin yritysten vastuullisuuden näkökulmasta, sillä halusin laajentaa sekä syventää omaa osaamistani ESG:stä.

Haasteena opinnäytetyössä oli kirjallisuuden löytäminen. ESG sijoittamisesta löytyi paljon kirjallisuutta mutta ESG:stä yritysten kannalta vain rajallisesti. Suurin osa löytämästäni kirjallisuudesta oli englanniksi. Oma englannin kielen taitoni on kuitenkin erittäin hyvällä tasolla, joten se ei haitannut opinnäytetyöprosessiani. Lähdin hahmottamaan aihetta yritysvastuunkautta ja huomasin siinä olevan paljon samaa kuin ESG:ssä. Mielestäni yritysvastuun hahmottaminen luo taustan ESG:n hahmottamiselle.

Yritysvastuun hahmottamisesta päästiin lainsäädäntöön sekä ohjeistuksiin. Tästä osiosta opin, että lainsäädännön noudattamisen lisäksi moni yritys hyödyntää YK:n sekä muiden järjestöjen laatimia ohjeistuksia vastuullisuustyössään. Tutkimuksen edetessä huomasin, että valitsemani tutkittavat yhtiöt myös hyödyntävät näitä annettuja ohjeistuksia, etenkin YK:n SDG:tä vastuullisuuden määrittelyssä, mittaamisessa sekä raportoinnissa. Havaitsin myös yritysten hyödyntävän ESG tekijöitä vastuullisuustyön taustalla.

Toisessa teoriaosuudessa syvennyttiin itse opinnäytetyön kannalta tärkeään aiheeseen eli ESG:hen. Tämä auttoi minua hahmottamaan erot yritys vastuun ja ESG:n välillä. Opin myös siitä, millä tavoin ESG:tä mitataan. Kokosin taulukon yleisimmistä ESG mittareista ja hyödynsin niitä tutkimusosiossa. Tämä oli opinnäytetyöni kannalta tärkeä tekijä. Toinen teoriaosuus myös auttoi minua hahmottamaan sen, miten ESG vaikuttaa yrityksiin ja niiden vastuullisuuteen.

Aloittaessani tutkimusosiota kokosin teoriaosiossa oppimani tärkeimmät asiat Exceliin. Hyödynsin Excel taulukkoa lukiessani läpi valikoitujen yhtiöiden vuosisekä vastuullisuusraportteja täydentäen sinne tutkimuksen kannalta relevantteja tietoja. Kokoamani Excel taulukko auttoi minua teoriaosuuden hahmottamisessa sekä kirjoittamisessa. Taulukosta pystyin myös helposti havaitsemaan tapahtuneet muutokset vastuullisuudessa. Poimin taulukosta tärkeimmät osa-alueet ja kokosin ne uudelleen omaksi taulukoksi, jotka sitten kävin läpi tutkimusosiossa.

Tutkimusosiota tehdessä huomasin raportoinnin yhtenäisyyden puuttumisen. Kaikki kolme yhtiötä käyttivät raportoinnin pohjana GRI-standardia mutta raportoivat silti eri tavoin vastuullisuudestaan. Yritykset raportoivat siitä, mikä on heidän kannaltaan tärkeää sekä luo mahdollisimman positiivisen kuvan yrityksen toiminnasta. Vastuullisuusraportointiin on kuitenkin tullut lakimuutos, jonka tavoitteena on yhtenäistää sekä tarkentaa yritysten vastuullisuusraportointia. Muutos tuli voimaan tänä vuonna (2024). Nähtäväksi jää, toimiiko uudistus toivotulla tavalla. Näen tässä myös mahdollisen jatkotutkimus aiheen. Myöskin aiheen rajaus luo monta mahdollisuutta jatkotutkimuksien tekemiselle. Esimerkiksi tulevia tutkimuksia voidaan rajata vain tiettyyn ESG kirjaimen taikka tutkia niitä ESG:n laadullisia sekä mitattavissa olevia osa-alueita, joita ei tässä tutkimuksessa huomioitu.

Opinnäytetyö auttoi minua hahmottamaan sekä ymmärtämään tutkittuun aiheeseen liittyvät tekijät kokonaisuuksina. Lisäksi opinnäytetyöprosessin aikana osaamiseni sekä ymmärrykseni kasvoi siitä, miten ESG vaikuttaa myös yrityksiin, eikä vain sijoittajiin. Uskon opinnäytetyöstäni olevan hyötyä etenkin niille tahoille, joita ESG kiinnostaa yritysten näkökulmasta.

Lähteet

Aktins, Betsy. 2020. Forbes. [Online] 8. Kesäkuu 2020. [Viitattu: 12. Helmikuu 2024.] <https://www.forbes.com/sites/betsyatkins/2020/06/08/demystifying-esgits-history--current-status/?sh=651825e42cdd>.

Alasuutari, Pertti. 2011. *Laadullinen Tutkimus 2.0*. Tampere : Vastapaino, 2011. E-kirja. Vaatii käyttäjätunnuksen.

Anderson, Kara. 2023. Greenly. [Online] 3. Elokuu 2023. [Viitattu: 13. Helmikuu 2024.] <https://greenly.earth/en-us/blog/company-guide/esg-criteria-what-you-need-to-know>.

Bärlund, Aija ja Sipilä, Katri. 2023. *Vastuullinen hallituksen jäsen*. s.l. : Helsingin seudun kauppakamari ja tekijät, 2023.

CFA Institute. [Online] [Viitattu: 13. Helmikuu 2024.] <https://www.cfainstitute.org/en/rpc-overview/esg-investing>.

—. [Online] [Viitattu: 13. Helmikuu 2024.] <https://www.cfainstitute.org/en/rpc-overview/esg-investing>.

DeLoach, Jim. 2023. Forbes. [Online] 13. Syyskuu 2023. [Viitattu: 6. Maaliskuu 2024.] <https://www.forbes.com/sites/jimdeloach/2023/09/13/esg-reporting-is-already-required-heres-what-you-need-to-know/?sh=22ed49911074>.

Ditlev-Simonsen, Caroline D. 2022. *A Guide to Sustainable Corporate Responsibility*. Oslo : s.n., 2022.

Dolan, Cristina ja Barrero Zalles, Diana. 2021. *Transparency in ESG and the Circular Economy: Capturing Opportunities Through Data*. 2021.

Eloranta, Mikko. 2021. Blogi: EU-taksonomian käyttöönotto varmistui – kestävyysluokittelu tuo mukanaan sekä hyötyjä että haasteita. [Online] Danske Bank, 9. Joulukuu 2021. [Viitattu: 21. Helmikuu 2024.] <https://danskebank.fi/yrityksille/artikkelit/artikkelit/2021/12/blogi-eu-taksonomian-kayttoonotto-varmistui>.

European Commission. [Online] [Viitattu: 5. Helmikuu 2024.]
https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en.

European Commission. n.d.. [Online] n.d. [Viitattu: 20. Helmikuu 2024.]
https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en.

— **n.d..** EU taxonomy for sustainable activities. [Online] n.d. [Viitattu: 21. Helmikuu 2024.] https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en.

Finnair. 2016. Finnair GRI-tiedot 2015. [Online] Helmikuu 2016. [Viitattu: 28. Maaliskuu 2024.] <https://investors.finnair.com/~media/Files/F/Finnair-IR-V2/documents/fi/reports-and-presentation/2016/finnair-gri-tiedot-2015.pdf>.

— **2020.** Finnair vastuullisuusraportti 2019. [Online] Helmikuu 2020. [Viitattu: 3. Huhtikuu 2024.] <https://investors.finnair.com/~media/Files/F/Finnair-IR-V2/documents/fi/reports-and-presentation/2020/finnair-vastuullisuusraportti-2019.pdf>.

— **n.d..** Finnair yrityksenä. [Online] n.d. [Viitattu: 13. Maaliskuu 2024.] <https://company.finnair.com/fi/finnair-yrityksena>.

— **n.d..** Finnairin arvot. [Online] n.d. [Viitattu: 28. Maaliskuu 2024.] <https://company.finnair.com/fi/finnair-yrityksena/finnairin-arvot>.

— **n.d..** Finnairin laivasto. [Online] n.d. [Viitattu: 3. Huhtikuu 2024.] <https://www.finnair.com/fi-fi/tietoa-lennoista/finnairin-laivasto>.

— **n.d..** Vastuullisuus. [Online] n.d. [Viitattu: 28. Maaliskuu 2024.] <https://company.finnair.com/fi/vastuullisuus>.

— **n.d..** Vastuullisuuteen liittyvät sitoumuksemme ja mittarimme. [Online] n.d. [Viitattu: 28. Maaliskuu 2024.]

<https://company.finnair.com/fi/vastuullisuus/hiilidioksidip%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t>.

— **2024.** Vuosikertomus 2023. [Online] Helmikuu 2024. [Viitattu: 3. Huhtikuu 2024.] <https://investors.finnair.com/~media/Files/F/Finnair-IR-V2/documents/fi/reports-and-presentation/2024/finnair-vuosikertomus-2023.pdf>.

Harmaala, Minna-Maari ja Jallinoja, Niina. 2012. *Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta*. s.l. : Alma Talent Oy ja tekijät, 2012.

Herremans, Irene M. 2020. *Sustainability Performance and Reporting*. s.l. : Business Expert Press, LLC, 2020. ss. 58-59.

Hyrskke, Anna;ym. 2020. *Vastuullinen sijoittaja*. s.l. : Kauppakamari, 2020.

Koipijärvi, Terhi ja Kuvaja, Sari. 2020. *Yritysvastuu 2.0*. Viro : Helsingin seudun kauppakamari ja tekijät, 2020.

Komssi, Pentti. 2023. Yrittäjät. [Online] 30. Lokakuu 2023. [Viitattu: 20. Helmikuu 2024.] <https://www.yrittajat.fi/uutiset/kestavyysraportointidirektiivastuu-voimaan-1-1-2024-miten-se-koskee-pienyritysta/>.

Kurittu, Kaisa ja Lea, Rankinen. 2023. *Menesty kestävästi! Vastuullisuus johdon ja hallituksen agendalla*. s.l. : Alma Talent Oy ja tekijät, 2023.

Kurittu, Kaisa. 2018. *Yritysvastuuraportointi*. s.l. : Alma Talent Oy ja tekijä, 2018.

Mátray, Gyöngyi. n.d. Yrittäjät.fi. *SDG eli Kestävän kehityksen tavoitteet*. [Online] n.d. [Viitattu: 21. Helmikuu 2024.] <https://www.yrittajat.fi/aluejarjestot/pohjois-karjalan-yrittajat/vastuullinen-yritystoiminta-pohjois-karjalassa/blogi/sdg/>.

MSCI. [Online] [Viitattu: 12. Helmikuu 2024.] <https://www.msci.com/esg-101-what-is-esg/evolution-of-esg-investing>.

Neste Oyj. 2024. Annual Report 2023 Sustainability. [Online] Maaliskuu 2024. [Viitattu: 8. Huhtikuu 2024.]

file:///C:/Users/emmim/Downloads/Neste%20Sustainability%20Report%202023.pdf.

—. **2022.** Neste Human Rights. [Online] Joulukuu 2022. [Viitattu: 29. Maaliskuu 2024.] https://www-old.neste.com/sites/neste.com/files/neste_human_rights_principle_0.pdf.

—. **2016.** Nesteen vuosi 2015. [Online] Helmikuu 2016. [Viitattu: 29. Maaliskuu 2024.] <file:///C:/Users/emmim/Downloads/Nesteen%20vuosi%202015.pdf>.

—. **2020.** Nesteen vuosikertomus 2019. [Online] Maaliskuu 2020. [Viitattu: 8. Huhtikuu 2024.] file:///C:/Users/emmim/Downloads/Nesteen_vuosikertomus_2019.pdf.

—. **n.d..** Purpose, vision and values. [Online] n.d. [Viitattu: 29. Maaliskuu 2024.] <https://www.neste.com/about-neste/who-we-are/purpose-vision-and-values>.

—. **n.d..** Sustainability governance. [Online] n.d. [Viitattu: 29. Maaliskuu 2024.] <https://www.neste.com/sustainability/sustainability-at-neste/sustainability-governance>.

—. **n.d..** Tietoa Nesteestä. [Online] n.d. [Viitattu: 13. Maaliskuu 2024.] <https://www.neste.fi/konserni/tietoa-meista>.

—. **n.d..** Vastuullisuuspolitiikat ja -periaatteet. [Online] n.d. [Viitattu: 29. Maaliskuu 2024.] <https://www.neste.fi/konserni/vastuullisuus/vastuullisuus-nesteella/vastuullisuuspolitiikat-ja-periaatteet>.

Neste. n.d.. Who we are. [Online] n.d. [Viitattu: 28. Maaliskuu 2024.] <https://www.neste.com/about-neste/who-we-are>.

OP. n.d.. [Online] Osuuspankki, n.d. [Viitattu: 19. Helmikuu 2024.] <https://www.op.fi/yritykset/asiakkuus/yrittajan-talousvalmennus/vastuullisuus/yritysvastuu-vastuullinen-liiketoiminta>.

OP Ryhmä. n.d.. OP Ryhmä lyhyesti. [Online] n.d. [Viitattu: 13. Maaliskuu 2024.] <https://www.op.fi/op-ryhma/tietoa-ryhmasta/op-lyhyesti>.

- **2016.** OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2015. [Online] 11. Helmikuu 2016. [Viitattu: 20. Maaliskuu 2024.] https://www.op.fi/documents/209474/210237/OP_Ryhman_toimintakertomus_ja_tilinpaaatos_2015.pdf/dd647e0e-4303-48f4-8827-a6d2776681d1.
- **2020.** OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2019. [Online] 20. Helmikuu 2020. [Viitattu: 20. Maaliskuu 2024.] https://www.op-year2019.fi/pdf/OP_Ryhma_2019_TP.pdf.
- **2024.** OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2023. [Online] 6. Maaliskuu 2024. [Viitattu: 20. Maaliskuu 2024.] <https://www.op.fi/documents/209474/42056159/OP+Ryhm%C3%A4n+toimintakertomus+ja+tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+2023.pdf/1f535b02-44fb-8ac9-c157-64d26c3263e2>.
- **n.d..** OP Ryhmän vastuullisuusohjelma. [Online] n.d. [Viitattu: 13. Maaliskuu 2024.] <https://www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/vastuullisuusohjelma>.
- **2024.** OP Ryhmän vuosi 2023 ja vastuullisuus. [Online] 2024. [Viitattu: 2. Huhtikuu 2024.] <https://vuosi.op.fi/siteassets/pdf/2023/op-ryhman-vuosi-2023-ja-vastuullisuus.pdf>.
- **2016.** OP Ryhmän Yhteiskuntavastuun GRI-tiedot 2015. [Online] Helmikuu 2016. [Viitattu: 2. Huhtikuu 2024.] https://www.op.fi/documents/209474/210237/OP_GRI_tiedot_2015.pdf/bbf21bc8-a6b1-42d8-9ca2-96a91425fc83.
- **2020.** OP Vuosi 2019. [Online] Helmikuu 2020. [Viitattu: 2. Huhtikuu 2024.] https://www.op.fi/documents/209474/33747405/OP_Vuosi_2019.pdf/0bf07f73-4109-709d-929c-0b9fbdb71ca .
- **n.d..** Strategia. [Online] n.d. [Viitattu: 20. Maaliskuu 2024.] <https://www.op.fi/op-ryhma/tietoa-ryhmasta/op-lyhyesti/strategia>.

— **n.d.**. Vastuullisuus, sitoumukset ja linjaukset. [Online] n.d. [Viitattu: 20. Maaliskuu 2024.] <https://www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/sitoumukset-ja-linjaukset>.

— **n.d.**. Vastuullisuusraportointi. [Online] n.d. [Viitattu: 20. Maaliskuu 2024.] <https://www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/raportointi>.

Osuuspankki. [Online] [Viitattu: 12. Helmikuu 2024.] <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vastuullinen-sijoittaminen>.

Paaomasijoittajat. 2022. paaomasijoittajat.fi. [Online] 22. Kesäkuu 2022. [Viitattu: 6. Maaliskuu 2024.] <https://paaomasijoittajat.fi/ajankohtaista/tiedotteet/15623/tyokalupakki-tuokongretiaa-vastuullisuustyohon-ja-helpottaa-esg-arvonluontia/>.

Puttonen, Vesa ja Puttonen, Tatu. 2021. *Vastuullinen sijoittaminen teoriassa ja käytännössä.* s.l. : Aalto-Yliopisto, 2021.

Pääomasijoittajat. 2022. ESG Toolbox. [Online] 22. Kesäkuu 2022. [Viitattu: 13. Maaliskuu 2024.] https://paaomasijoittajat.fi/app/uploads/2022/06/FVCA-ESG-Toolbox_Paketoitu_TIEDOTTEEN-LIITE_FINAL.pdf.

Ratsula, Niina. 2016. *Compliance, Eettinen ja vastuullinen liiketoiminta.* s.l. : Alma Talent Oy ja tekijä, 2016.

Tuomi, Jouni ja Sarajärvi, Anneli. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.* s.l. : Tammi, 2018. E-Kirja. Vaatii käyttäjätunnuksen. .

— **2018.** *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.* s.l. : Kustannusosakeyhtiö Tammi, 2018. Vaatii kirjautumisen..

Tynkkynen, Oras ja Berninger, Kati. 2017. *Nettopositiivisuus, Menestyvän ja vastuullisen liiketoiminnan uusi taso.* s.l. : Alma Talent Oy ja tekijät, 2017.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2017. [Online] 26. Syyskuu 2017. [Viitattu: 16. Helmikuu 2024.]

https://tem.fi/documents/1410877/2864722/Yritysvastuun+raportoinnin+ensi+askeleet_260917.docx.

— **n.d.**. Vastuullisuusraportointi. [Online] n.d. [Viitattu: 20. Helmikuu 2024.] <https://tem.fi/vastuullisuusraportointi>.

Ulkoministeriö. n.d.. Agenda 2030 - kestävän kehityksen tavoitteet. [Online] n.d. [Viitattu: 21. Helmikuu 2024.] <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet>.

United Nations. n.d.. Sustainable Development Goals. [Online] n.d. [Viitattu: 6. Maaliskuu 2024.] <https://www.un.org/sustainabledevelopment/news/communications-material/>.

Vanhala, Anne ja Ristaniemi, Michael. 2022. *Yritysvastuu & Oikeus*. s.l. : Helsingin Kamari Oy ja tekijät, 2022.

Tutkimusosion Excel taulukko kuvina

OP RYHMÄ

Ympäristövastuu:	2015	2019	2023
Energiankulutus MWh	142360	136840	127595
kaukolämpö	73400	73420	76656
kaukojäähdytys	2670	3420	2766
polttoaineet	7060	90	762
sähkö	59230	59910	47411
Uusiutuvan energian osuus kokonaisenergiasta		34 %	99,20 %
Uusiutuvan sähköenergian osuus			99,80 %
Päästöt CO2e-tonnia			
Scope 1	1775	23	187
Scope 2	23446	23 739	95
Scope 3 yhteensä	5739	6956	297872
hankitut tuotteet ja palvelut	2508	1861	294300
toiminnoista syntyvä jäte	609	402	0
liikematkat CO2e-tonnia	2622	3736	2856
työmatkat		957	716
Jätteen määrä tonneina			
Jätteen määrä tonneina	1089	848	556
Kierrätetyn jätteen osuus	860	625	406
Sosiaalinen vastuu:			
Ihmisoikeudet	YK:n Global compact		
Syrjintä	Ei tapauksia 201 ei tapauksia		ei tapauksia
Asiakkaiden ilmoittamia yksityisyydensuojaa rikkk muutama tapau: 11kpl			22kpl
Itse havaittuja tapauksia		750	1081
Tietomurrot			1kpl
Henkilöstö yht.	12130	12 226	13806
Naisten osuus	72% / 8768	63% / 8354	65% / 8978
Miesten osuus	28% / 3362	32% / 3872	35% / 4771
Sairauspoissaolot työaikaa kohti	3,5% työajasta	3,4% työajasta	3,2% työajasta
Naisten osuus	4,10 %	4,00 %	3,90 %
Miesten osuus	1,80 %	2,00 %	1,80 %
Työtaturmat		25	12
Peruspalkkojen suhde			
naisten vs miesten	14,40 %	11,10 %	
koulutustunnit per/hlö		17	15
Draivi indeksi			3,9

eNPS			40
Bränditason NPS		26	
Asiakaskohtaamisen NPS		62	
OP Yrityspankin NPS		86	
Digitaalisten kanavien NPS		53	55
Hyvä hallinto:			
Hallitus			
Naiset	36 %	39 %	45 %
Miehet	64 %	61 %	55 %
Verotus:			
Tulovero		168	408
Työntekijöiden koulutus korruptiosta (kuinka moni henkilöstöstä on suorittanut)			
Keskusyhteisön henkilöstö		96 %	97 %
Osuuspankin henkilöstö		100 %	99 %

FINNAIR

Ympäristövastuu:	2015	2019	2023
Polttoaineet GJ			
Uusiutuva	0	4784	104756
Uusiutumaton	32988553	48465939	42216254
Auronkovoima	0	1069	1026
Kokonaisenergiankulutus MWh	60477	52841	47023
Sähkön osuus MWh	34294	27718	22 268
Lämpöenergian osuus MWh	26182	25123	24755
Päästöt			
Scope 1	2 390 267	3 567 078	3 027 569
Scope 2	13959	13 274	7588
Scope 3	819787	770802	613218
Jäte tonneina	4000	4348	2320
kierrätettiin	760	917	523
Sosiaalinen vastuu:			
Henkilöstö yht.	4537	6 788	5223
Naisten osuus	57% / 2570	57 %	56 %
Miesten osuus	43% / 1954	43 %	44 %
Sairauspoissaolot työajasta	4,80 %	4,60 %	4,60 %
Työtapaturmat kpl	113	105	33

Peruspalkkojen suhde naisten vs miesten	5% pienempiä		
koulutustunnit per/hlö	34	52 391297 h yht.	
eNPS		3,99	-2
NPS		38	35
Hyvä hallinto:			
Johto:			
naiset	3	5	3
miehet	4	8	6
Hallitus:			
naiset	43 %	30 %	50 %
miehet	58 %	60 %	50 %
Verotus:			
välittömät verot yht.		13,3	29,9
välilliset verot yht.		68,8	76,4
Tulovero			
Korruptio:	ei havaintoja miltään vuosilta		

NESTE OYJ

Ympäristövastuu:	2015	2019	2023
Energiankulutus			
kokonaiskulutus TWh	10,2	12,8	12,6
Polttoaineiden osuus %	86,50 %	74,20 %	74,30 %
ostosäkö %	7,90 %	11,80 %	12,90 %
ostolämpö %	5,60 %	14 %	12,90 %
Energiatehokkuus GWg		16	27,2
veden otto m3/v	8378000	9120000	9402000
jätevesi m3/v	9068000	8159000	8720000
päästöt veteen tonnia	464	384,8	419,8
Uusiutuvien raaka-aineiden käyttö, milj. tonnia	2,8	3,5	4,3
Sertifioidun raakapalmuöljyn käyttö, %	100 %	100 %	100 %
Päästöt			
Scope 1	2 935 000	2464000	2291000
Scope 2 location and market based	452 900	1459000	966000
Scope 3	42 570 000	49000000	58000000
hankitut tuotteet ja palvelut	4 300 000	3900000	5800000

myytyjen tuotteiden loppukäyttö	37 600 000	41300000	47700000
myytyjen tuotteiden loppukäsittely	400 000	1900000	1100000
kuljetus ja jakelu	270 000	800000	700000
Jäte tonnia	86 400	166600	301000
jäte hyötykäyttöön	58 700	56 400	
vaarallinen jäte	20 800	104 800	230000
kierrätetty		56644	87290
Sosiaalinen vastuu:			
Henkilöstö:	4856	5474	6018
naiset	35,10 %	30,20 %	32,60 %
miehet	64,90 %	69,80 %	67,40 %
Sairauspoissaolot työajasta	2,60 %	2,04 %	
Työtapaturmat	TRIF 3,3	1,1	1,7
Peruspalkkojen suhde naisten vs miesten	91–113%	85 %–108 %	
koulutustunnit per/hlö		33	
eNPS		71	70
NPS		59 %	58 %
Hyvä hallinto:			
Johto:			
naiset	9	2	
miehet	2	6	
Hallitus:			
naiset	43 %	38 %	25 %
miehet	57 %	62 %	75 %
Korruptio:			
Ilmoitetut tapaukset		13	30
Ei jatkotoimenpiteitä		11	19